

SOL

INTERGEMEENTELIJK SAMENWERKINGSVERBAND
VOOR RUIMTELIJKE ORDENING EN SOCIO-ECONOMISCHE EXPANSIE

AALST – OCMW PARKING MIJLBEKE

UITBREIDING VAN DE BESTAANDE PARKING

ARCHEOLOGIENOTA – 2016L189

Klinkenborg S. & Cherretté B.

SOLVA-ARCHEOLOGIERAPPORT NR 71

Colofon

Project:

Aalst OCMW parking Mijlbeke. Archeologienota

Projectcode – 2016L189

Projectnaam: 16-AAL-MB

SOLVA Archeologierapport 71

Opdrachtgever:

Stad Aalst

Werf 9

9300 Aalst

Uitvoerder:

SOLVA

Intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie

Gentsesteenweg 1B, 9520 Vlierzele

Tel: 053/64 65 20

Auteurs:

Sigrid Klinkenborg (erkend archeoloog)

Bart Cherretté (redactie)

Bewaarplaats archeologisch ensemble:

Erkend onroerend erfgoeddepot SOLVA Archeologisch depot, p/a Industrielaan 25B, 9320 Erembodegem

archeologie@so-lva.be

Tel: 053/64 65 36

Wettelijk depotnummer: D/2017/12.857/9

Afbeelding voorblad: Luchtopname van het terrein (www.geopunt.be)

Copyright: Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SOLVA.

Alle foto's, tenzij anders vermeld: © SOLVA.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	4
1. Planmatige context.....	4
2. Wettelijk kader	4
3. Resultaten.....	4
Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek	5
1. Beschrijvend gedeelte	5
1.1. Administratieve gegevens	5
1.2. De archeologische voorkennis.....	8
1.3. De onderzoeksoopdracht	8
1.4. Een beschrijving van de werkwijze en strategie van het vooronderzoek	17
2. Assessmentrapport.....	19
2.1. Methoden, technieken en criteria.....	19
2.2. Een beschrijving van het assessment van de vondsten	19
2.3. Een beschrijving van het assessment van de stalen.....	19
2.4. Conservatie-assessment	19
2.5. Assessment van de sporen	19
2.6. Assessment van het onderzochte gebied.....	20
2.7. Evaluatie van de onderzoeksvragen en potentieel op kennisvermeerdering, en de aard en waardering daarvan	39
2.8. Beschrijving van de kaders waarbinnen het potentieel op kennisvermeerdering geëxploiteerd moet worden.....	41
2.9. Samenvatting gericht op een gespecialiseerd publiek	42
2.10. Samenvatting gericht op een niet gespecialiseerd publiek.....	43
2.11. Bibliografie.....	44
3. Bijlagen	45
3.1. Plannen of figurenlijst	45
3.2. Fotolijst	45
3.3. Lijst van de bijlagen	46

Samenvatting

1. Planmatige context

Het OCMW Aalst plant op de terreinen van het woonzorgcentrum Mijlbeke een gedeeltelijke heraanleg van de weginfrastructuur en een uitbreiding van de bestaande parking.

Op drie plaatsen worden extra parkeerplaatsen voorzien, waarbij dit op twee plaatsen gepaard gaat met een heraanleg van de bestaande rondweg. In totaal worden eveneens vijf zones van nieuwe voetpaden/fietspaden voorzien. Op een aantal plaatsen wordt na afloop van deze werken een nieuwe groenzone ingericht.

2. Wettelijk kader

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **stedenbouwkundige vergunningsaanvraag** voor de heraanleg van de parking van het OCMW Mijlbeke. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer¹.

3. Resultaten

SOLVA voerde in opdracht van Stad Aalst/OCMW Aalst het voorgeschreven archeologische (voor)onderzoek uit. In eerste instantie is hiertoe een bureauonderzoek opgemaakt. Hierbij wordt het archeologisch potentieel van het projectgebied en de impact van de werken hierop ingeschat.

Uit de bureaustudie blijkt dat het projectgebied zich buiten het historische centrum van de stad Aalst bevindt. Het betreft grotendeels reeds geroerde en verharde terreinen in een sterk ontwikkelde omgeving. Het resterend archeologisch potentieel van het terrein is hierdoor laag. Bovendien zal het grootste deel van de werken binnen de grenzen van de reeds bestaande infrastructuur gebeuren (heraanleg van de weginfrastructuur). De resterende stukjes waar er effectief een ingreep in de bodem zal plaats vinden, liggen verspreid over het onderzoeksterrein en zijn bovendien van die aard (beperkte oppervlakte en diepte), dat ze bij eventueel aanwezige archeologische sites geen ruimtelijk inzicht kunnen bieden.

Op basis van deze bureaustudie wordt dan ook geen verder archeologisch (voor)onderzoek geadviseerd.

¹ Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0 van 1 januari 2017.

Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek

1. Beschrijvend gedeelte

1.1. Administratieve gegevens

Projectcode: 2016L189

Sitecode: 16-AAL-MB

Wettelijk depotnummer: D/2017/12.857/9

Naam en erkenningsnummer erkende archeoloog: SOLVA, OE/ERK/Archeoloog/2015/00064

Locatie:

Oost-Vlaanderen, Aalst, Albrechtlaan 119

Bounding box : punt 1: x=127892.888/y=181226.055; punt 2: x=128034.101/y=181172.674.

Kadastrale gegevens:

Aalst 4de Afdeling, Sectie F, openbaar domein en perceelnummer 896f.

Oppervlakte van het onderzoeksgebied: 26854 m². Zone met effectieve bodemingreep : 2180 m².

Topografische kaart:

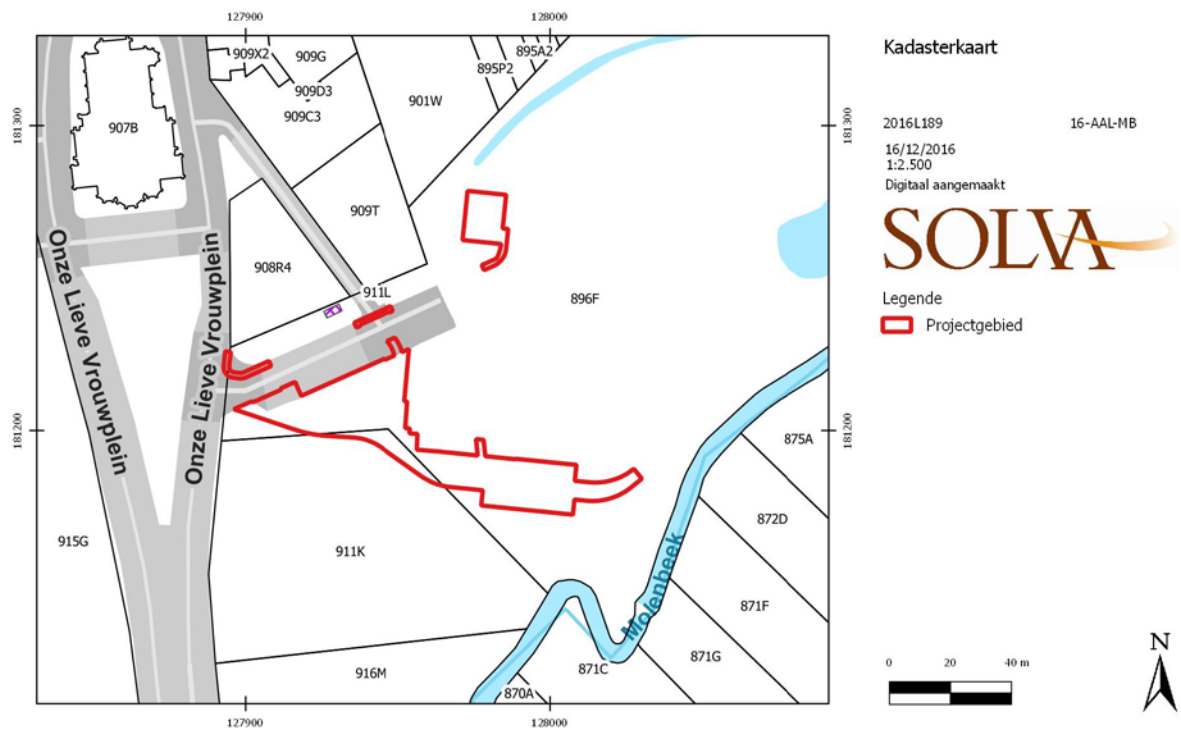
zie figuur 2

Uitvoeringstermijn: 16, 19, 20 & 22 december 2016

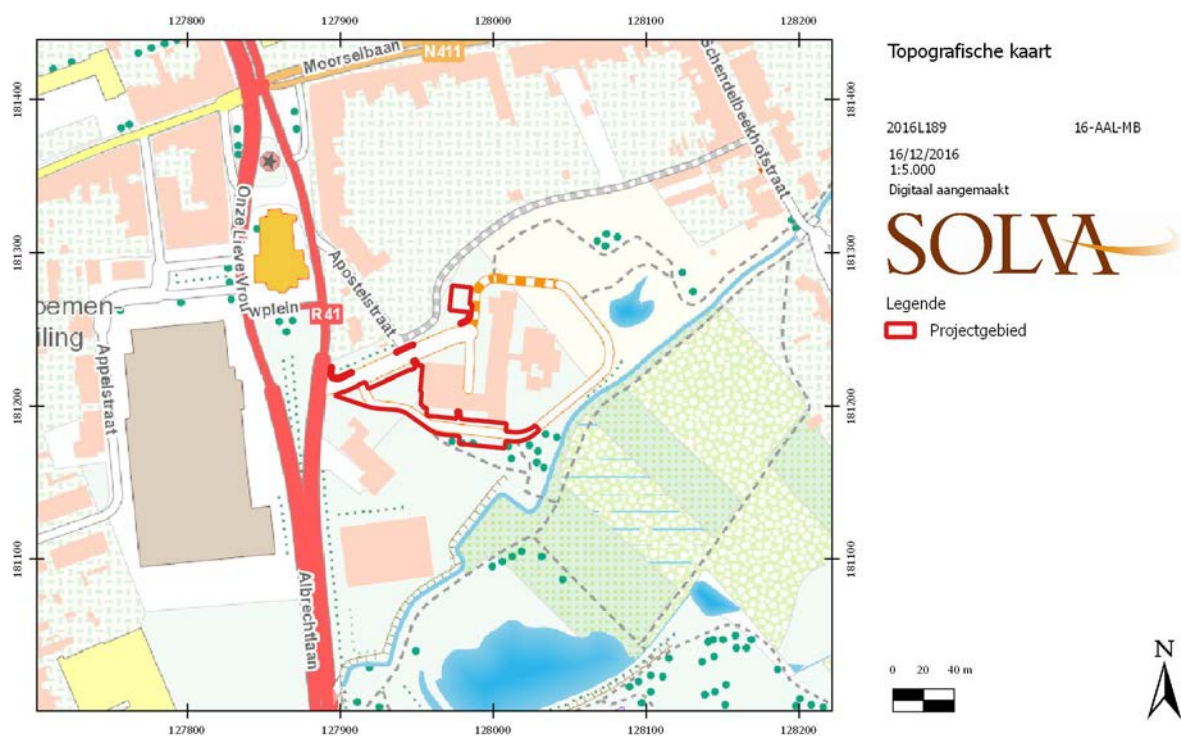
Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek

Aard van het onderzoek: bureauonderzoek.

Overzichtsplan met verstoorde zones: Een deel van het terrein is momenteel geasfalteerd en in gebruik als weg of parking. Het projectgebied valt buiten de afbakening van de GGA-kaart.

Figuur 1: kadasterkaart met perceelnummers, perceelsgrenzen en afbakening van het onderzoeksgebied (bron: Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen, Grootchalig Referentie Bestand Vlaanderen)²

Figuur 2: uittreksel uit de topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: Nationaal Geografisch Instituut, geraadpleegd via WMS)

² Er is een discordantie tussen het projectgebied en het kadaster. Dit is te wijten aan de foutmarge bij de kadastergegevens die niet overeenstemmen met de opmetingen van het projectgebied (rood) op het terrein zelf. Bij navraag bij Stad Aalst blijkt het projectgebied wel degelijk slechts één kadastraal perceel te beslaan.

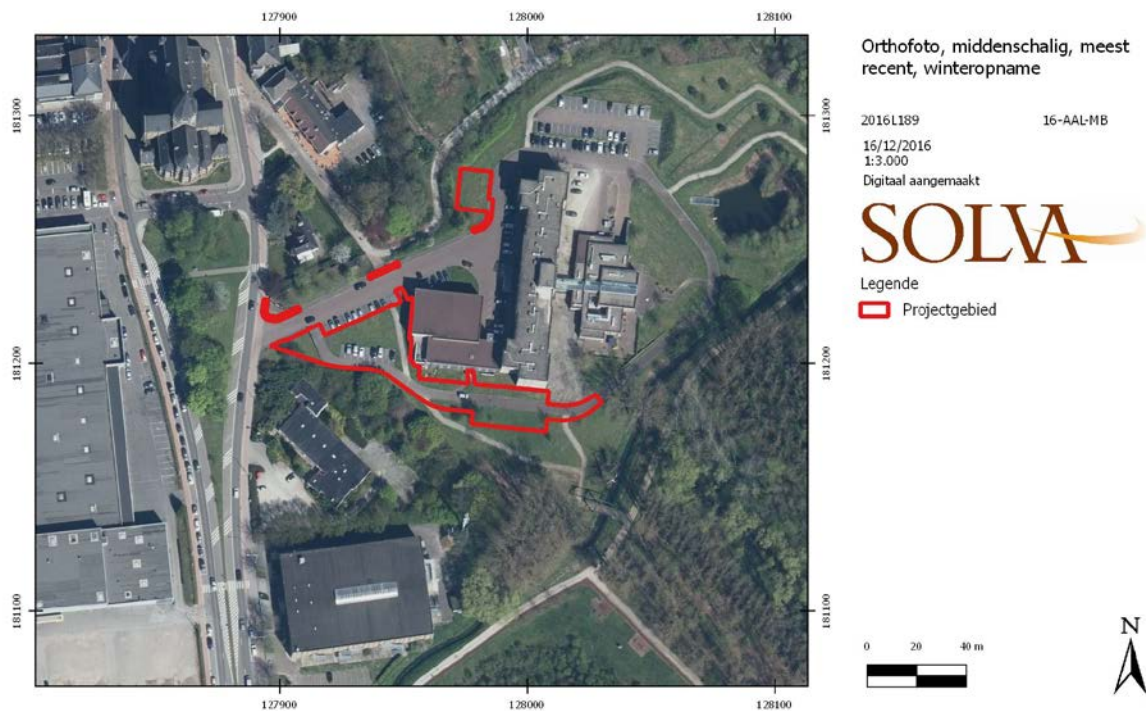

Foto 1: orthofoto, meest recent (bron: Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen, geraadpleegd via WMS)

Foto 2: Zicht op de parkeerplaatsen dichtst bij de straat gelegen, bekeken vanuit zuidwestelijke hoek. Op deze plaats worden extra parkeerplaatsen voorzien en wordt tussen de parkeerplaatsen een nieuwe toegangsweg/brandweg aangelegd. De bestaande weg die langs de zuidzijde van het rusthuis loopt (rechts op de foto), wordt eveneens heraangelegd (google_streetview).

Foto 3: Zicht op de parkeerplaatsen dichtst bij de straat gelegen, ditmaal vanuit noordwestelijke hoek bekeken. Hierop is duidelijk dat zich tussen de rijen parkeerplaatsen een graszone bevindt met wandelpad (google streetview).

1.2. De archeologische voorkennis

Niet van toepassing.

1.3. De onderzoeksopdracht

1.3.1. Vraagstelling:

Het bureauonderzoek ten behoeve van de vergunningsaanvraag voor de verbindingsweg heeft tot doel om op basis van bestaande bronnen informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek van het terrein?
- Welke gebruiksevolutie kende het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?
- Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel?
- Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

1.3.2. De randvoorwaarden :

Niet van toepassing

1.3.3. Beschrijving van de geplande werken:

Bestaande toestand

Het woonzorgcentrum Mijlbeke is momenteel toegankelijk vanaf de Albrechtlaan, door middel van een gedeelte van de Apostelstraat en vervolgens door een toegangsweg die het gehele complex omringt. Plaatselijk zijn er verharde voet-/fietspaden die vanaf deze weg verder leiden naar het omliggende park. Op verschillende plaatsen rond het gebouwencomplex zijn verharde parkeerplaatsen voorhanden: ter hoogte van de ingang (westelijke hoek) van het complex, langs de westelijke kant van de centrale vleugel, ten noorden van het complex en aan de oostelijke kant van de centrale vleugel. De overige, niet bebouwde delen van het terrein, zijn ingericht als groenzone.

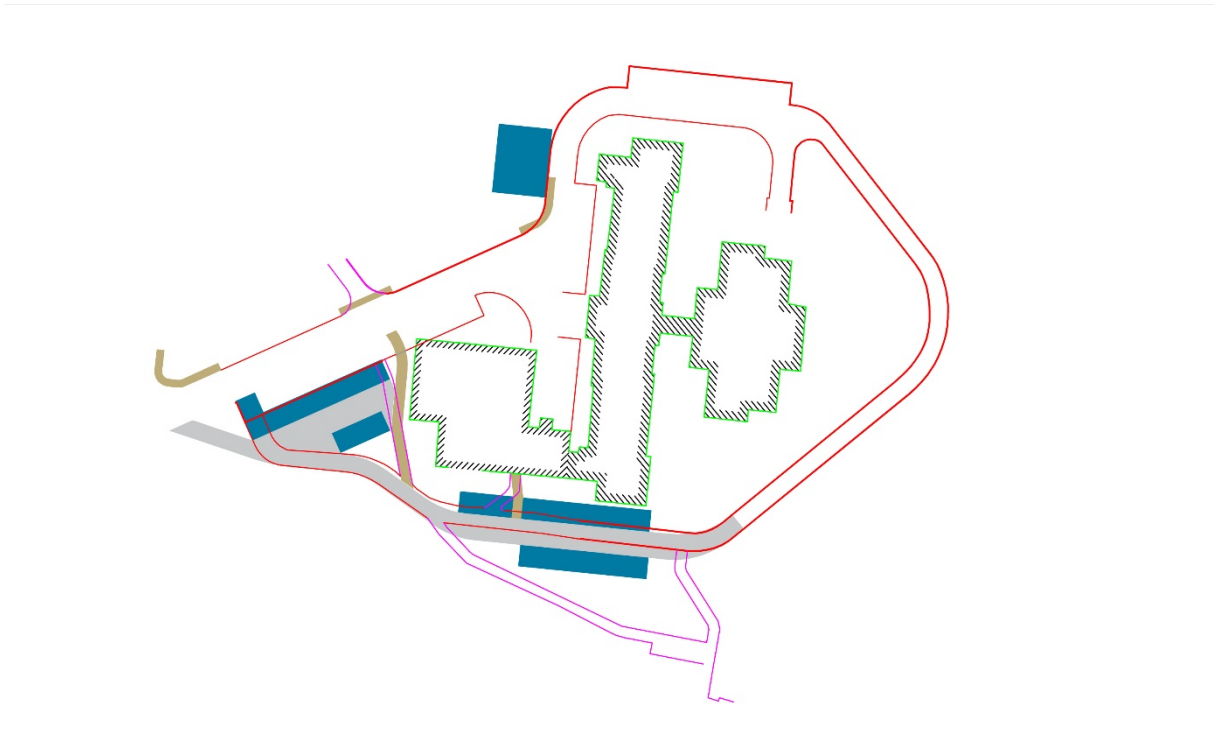
Geplande werken

De werken plannen een plaatselijke heraanleg van de bestaande weg die de gebouwen omringt, aangevuld met een uitbreiding van de beschikbare hoeveelheid parkeerplaatsen en een lokale heraanleg van de voet- en fietspaden. Daar waar de geplande ingrepen het meest ingrijpend zijn, wordt eveneens een nieuwe inrichting van de overblijvende groenzone voorzien. Het betreft enkel een oppervlakkige heraanleg.

De geplande werken bestaan uit:

Heraanleg en uitbreiding van de weg rond het woonzorgcentrum

De weg die het woonzorgcentrum omringt, wordt aan zuidelijke en zuidwestelijke zijde heraangelegd. Deze heraanleg zal gedeeltelijk binnen het huidige tracé geschieden. Plaatselijk zal de nieuwe weg evenwel breder worden dan de huidige. Naar de ingang van het complex toe, wordt de weg verplaatst en voorzien van een zijweg die de nieuw aan te leggen parkeerplaatsen zal ontsluiten (Figuur 3).

Figuur 3: schematische weergave van de bestaande toestand (huidige weg in rood, voetwegen in roze) met daarop geprojecteerd de ontworpen heraanleg van het zuidelijke wegtracé (grijs), de nieuw aan te leggen parkeerplaatsen (blauw) en de heraanleg van de fiets- en voetwegen (beige)

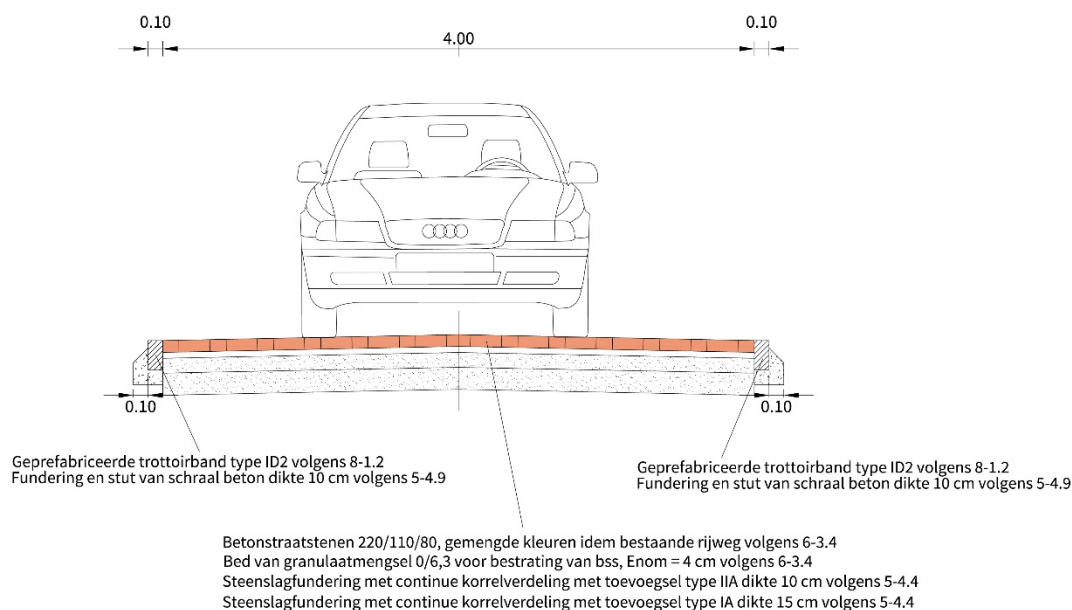
Om de nieuwe weg te kunnen aanleggen, dienen drie verlichtingspalen verplaatst te worden en moet de metalen toegangspoort en een deel van de afsluiting opgebroken worden.

De nieuwe weg zal bestaan uit betonstraatstenen van 22x11x8cm, met daaronder een bed van granulaatmengsel (dikte 4cm) en daaronder achtereenvolgens een steenslagfundering met continue korrelverdeling met toevoegsel type IIA (dikte 10cm) en een steenslagfundering met continue korrelverdeling met toevoegsel type IA (dikte 15cm). Dit brengt de totale diepte van de geplande ingreep in de bodem op 37cm. Aan de zijkanten zal deze weg omzoomd worden door een geprefabriceerde trottoirband met een fundering en een stut van schraal beton (dikte 10cm). De totale diepte van deze uitgraving zal 30cm bedragen.

De weg zal doorgaans 4m breed zijn (4,2m inclusief trottoirband), behalve wanneer er zich parkeerplaatsen aan beide zijden van de weg bevinden. In dat geval bedraagt de rijwegbreedte 6m.

Modeldwarsprofiel 1: Brandweg/toegangsweg parkings

1/25

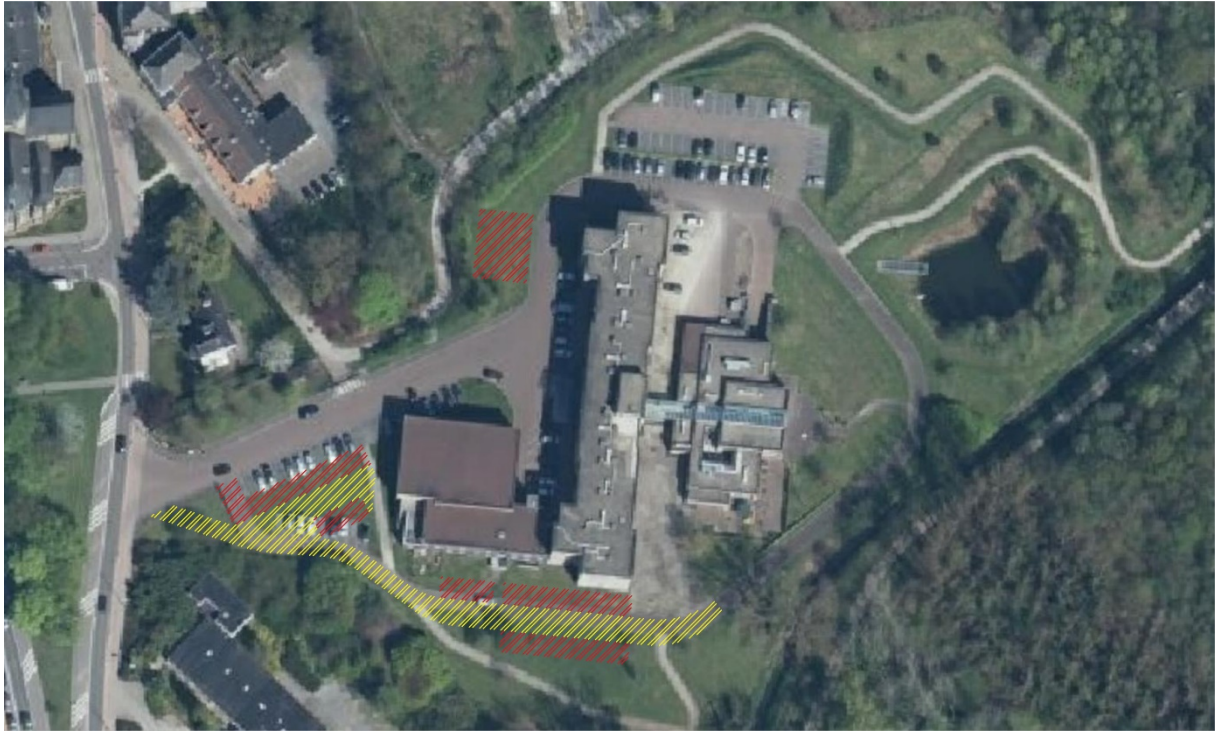

Figuur 4: Modeldwarsprofiel van de weg (bron: Stad Aalst, dienst Mobiliteit en openbare werken) (voor een gedetailleerde versie : zie bijlagen plan 3)

Aanleg van nieuwe parkeerplaatsen

Op drie plaatsen in het projectgebied is de aanleg van nieuwe parkeerplaatsen voorzien: ter hoogte van de ingang (zuidwestelijke hoek), ten zuiden van de gebouwen en in de noord-noordwestelijke hoek (Figuur 3).

De parkeerplaatsen ten zuiden en deze in het noord-noordwesten bevinden zich ter hoogte van wat momenteel als groenzone kan bestempeld worden (met uitzondering van een voetweg in de zuidelijke zone). Voor de parkeerplaatsen ter hoogte van de ingang zal de bestaande inrichting van rijweg, parkeerplaatsen en voetweg aangepast worden. (Figuur 5)

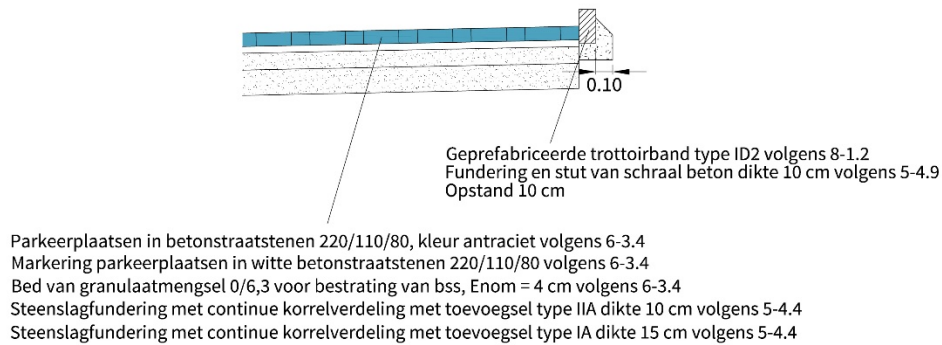

Figuur 5: recente luchtfoto (2013-2015) met daarop een projectie van de geplande heraanleg van de weg (gele arcering) en de voorziene parkeerplaatsen (rode arcering) (bron: geopunt.be)

De nieuwe parkeerplaatsen zullen bestaan uit betonstraatstenen van 22x11x8cm, met daaronder een bed van granulaatmengsel (4cm dikte) en daaronder achtereenvolgens een steenslagfundering met continue korrelverdeling met toevoegsel type IIA (dikte 10cm) en een steenslagfundering met continue korrelverdeling met toevoegsel type IA (dikte 15cm). Dit brengt de totale diepte van de geplande ingreep in de bodem op 37cm. Aan de zijkanten zullen deze parkings omzoomd worden door een geprefabriceerde trottoirband, met een opstand van 10cm en met een fundering en een stut van schraal beton (dikte 10cm). De totale diepte van deze uitgraving zal 20cm bedragen.

Modeldwarsprofiel 2: Afbakening parkeerplaatsen

1/25

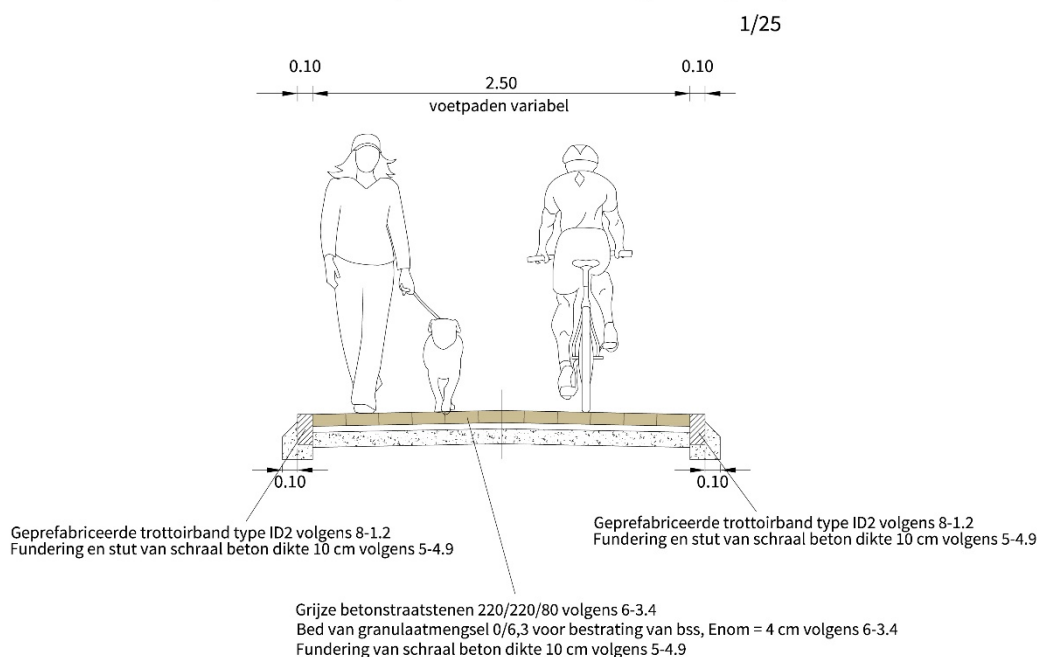

Figuur 6: Modeldwarsprofiel van de parkeerplaatsen (bron: Stad Aalst, dienst Mobiliteit en openbare werken) (voor een gedetailleerde versie : zie bijlagen plan 3)

Heraanleg van de bestaande voet-/fietspaden

Op vijf plaatsen wordt een heraanleg van de bestaande fiets- en voetwegen voorzien (Figuur 3). Hierbij zal het tracé dat ze volgen licht gewijzigd worden. Deze fietspaden zullen bestaan uit grijze betonstraatstenen van 22x11x8cm, met daaronder een bed van granulaatmengsel (4cm dikte) en vervolgens een fundering van schraal beton (dikte 10cm). Dit brengt de totale diepte van de geplande ingreep in de bodem op 22cm. Aan de zijkanten zullen deze fietspaden afgeboord worden door een geprefabriceerde trottoirband met een fundering en een stut van schraal beton (dikte 10cm). De totale diepte van deze uitgraving zal 30cm bedragen.

Modeldwarsprofiel 3: Voetweg/fietspad

Figuur 7: Modeldwarsprofiel van de fietspaden/voetwegen (bron: Stad Aalst, dienst Mobiliteit en openbare werken) (voor een gedetailleerde versie : zie bijlagen plan 3)

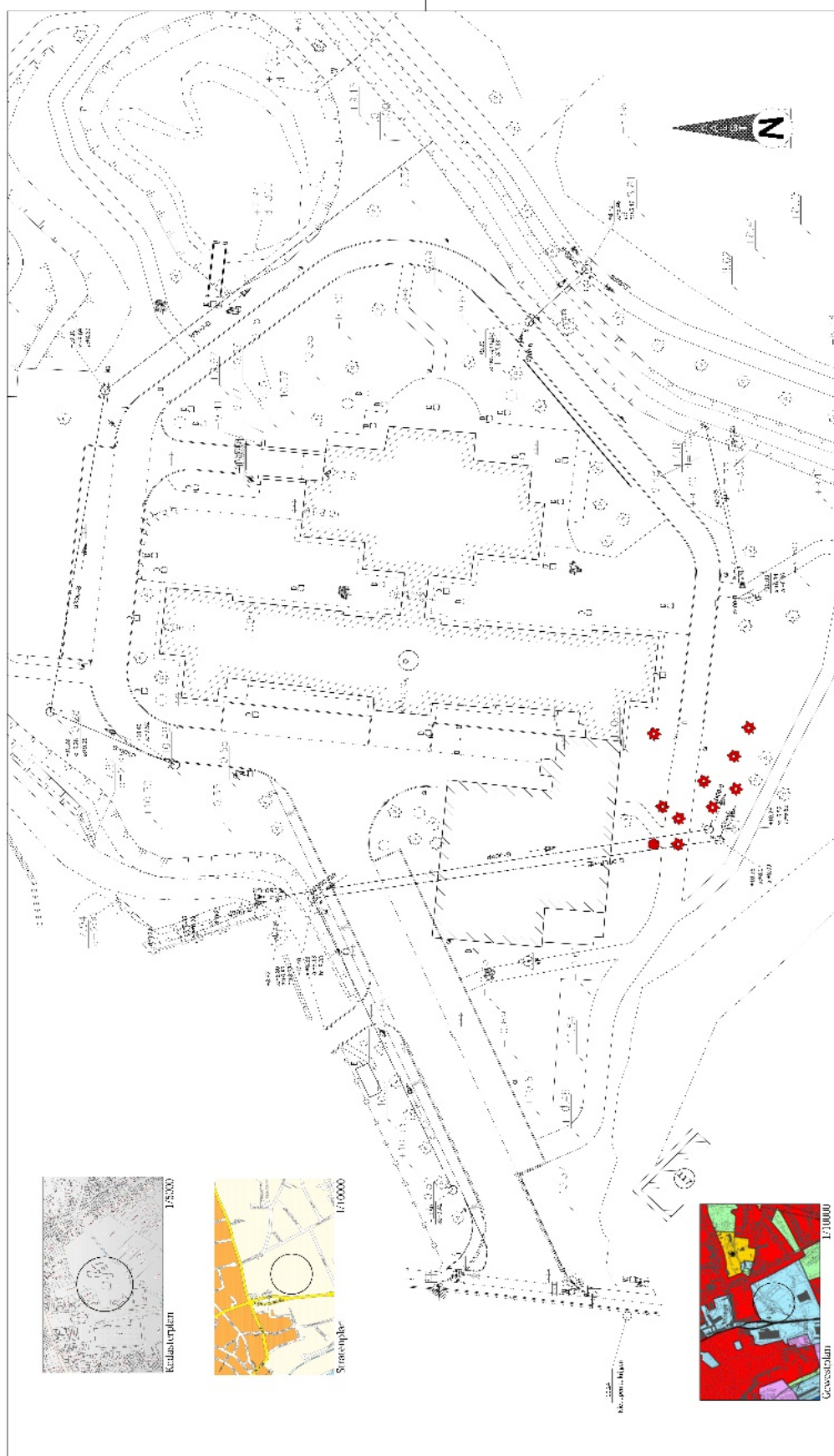
Inrichten nieuwe groenzone

Ter hoogte van de zuidwestelijke parkeerplaatsen worden, na de herinrichting van de parkeerplaatsen en de weg, de overgebleven ruimtes opnieuw ingericht als groenzone. Het gaat telkens om zeer kleine oppervlaktes, te situeren op plaatsen waar momenteel parkeerplaatsen of een weg gelegen is.

Samenvatting van de impact van de werken

De werken plannen een plaatselijke heraanleg van de bestaande weg die de gebouwen van het woonzorgcentrum Mijlbeke omringt, aangevuld met een uitbreiding van de beschikbare hoeveelheid parkeerplaatsen en een lokale heraanleg van de voet- en fietspaden.

De werken zijn te situeren binnen de contouren van reeds bestaande verharding, of op delen van het terrein die in het verleden reeds werden ingericht als groenzone. De geplande werken bestaan enkel uit een oppervlakkige heraanleg van de rijweg, de parkeerplaatsen, de voetwegen/fietspaden en de resterende groenzone (maximale diepte 37cm). Bovendien zullen deze werken binnen een zeer beperkte zone plaatsvinden, waardoor de impact op de bodem zeer gering is. Het valt bovendien te verwachten, gelet op de actuele toestand en inrichting, dat al deze terreinen, dus ook de bestaande graszones, in het verleden reeds geroerd zijn bij de toenmalige omgevingswerken voor het rusthuis.

Figuur 8: Bestaande toestand van het projectgebied (bron: Stad Aalst, dienst Mobiliteit en openbare werken) (voor een gedetailleerde versie : zie bijlagen plan 1).

1.4. Een beschrijving van de werkwijze en strategie van het vooronderzoek

1.4.1. Motivering van de onderzoeksstrategie, -methoden en -technieken :

-Strategie

In deze nota wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd **voor een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden**. Dit type onderzoek heeft als bijkomend doel de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied te kennen. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan de relevante ecologische en aardkundige gegevens en bronnen.

Dit bureauonderzoek moet uiteindelijk leiden tot een gemotiveerd advies of, en welke, maatregelen van verder vooronderzoek (met of zonder ingreep in de bodem) op het projectgebied noodzakelijk zijn.

-Methoden en technieken

Daartoe is enerzijds landschappelijk, historisch en archeologisch bronnen- en online beschikbare georeferentie kaartenmateriaal geconsulteerd en zijn eventuele (recente) verstoringen binnen het projectgebied geïnventariseerd, met het oog op het opstellen van een archeologisch verwachtingspatroon. Anderzijds is de impact van de werken op de ondergrond geëvalueerd. Deze impact werd afgewogen ten aanzien van het te veronderstellen verwachtingspatroon, op basis waarvan uiteindelijk een gemotiveerd advies kan opgesteld worden.

1.4.2. Organisatie van het vooronderzoek:

Alle hieronder vernoemde bronnen zijn geconsulteerd door de erkende archeoloog, Sigrid Klinkenberg. Opmaak van de figuren en de georeferentie geschiedde door Sigrid Klinkenberg en Marieke Buckens. Inhoudelijke afwegingen en keuzes zijn in overleg geschied tussen Sigrid Klinkenberg en Bart Cherretté.

1.4.3. Gebruikte materiaal en technische specificaties, en motivering van de selectie van bronnenmateriaal:

Tijdens het bureauonderzoek is een analyse gemaakt van de bodemsoorten. Daarnaast werd onderzocht waar mogelijk afgedekte bodems en/of resten uit de prehistorie of jongere periodes kunnen verwacht worden. De aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen en www.geopunt.be en werden aangevuld met de resultaten van recente grondboringen in kader van het milieutechnisch onderzoek op het desbetreffende terrein naar aanleiding van de geplande werken.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd vooral om de grondgebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Deze informatie uit het historische kaartmateriaal kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel oudere bodemarchief. Het historisch kaartmateriaal is georeferentie geraadpleegd via het geoportaal van het agentschap Onroerend Erfgoed, www.cartesius.be en www.gisoost.be en <http://mapire.eu/>.

Voor het archeologisch kader werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd, alsook de beschikbare literaire bronnen.

De bouwplannen zijn door Stad Aalst ter beschikking gesteld.

Alle gegevens werden hierna samengebundeld in voorliggende archeologienota.

1.4.4. Beschrijving en motivering van afwijkende methodiek en van bijstellingen van de oorspronkelijke strategie:

Niet van toepassing

1.4.5. Inbreng van specialisten:

Niet van toepassing

1.4.6. Omschrijving van de algemene wetenschappelijke advisering door externen:

Niet van toepassing

2. Assessmentrapport

2.1. Methoden, technieken en criteria

Dit assessmentrapport omvat alle informatie afkomstig uit het bureauonderzoek: dit zijn al de relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal en bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Vanuit deze assessment van het plangebied moet een goede motivering mogelijk zijn over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen maatregelen.

Een waardevol assessment van het archeologisch potentieel van een projectgebied op basis van een bureauonderzoek is enkel mogelijk indien de bronnen voldoende en afdoende relevante gegevens opleveren om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Bij afwezigheid of onvoldoende data zijn bijkomende maatregelen nodig om tot een correcte inschatting voor het projectgebied te komen.

2.2. Een beschrijving van het assessment van de vondsten

Niet van toepassing.

2.3. Een beschrijving van het assessment van de stalen

Niet van toepassing.

2.4. Conservatie-assessment

Alle gegenereerde data die in het kader van deze archeologienota tot stand komen, worden door SOLVA digitaal bewaard op een centrale server die dagelijks “in-huis” wordt geback-up’t en off-site wordt gekopieerd. Alle gegenereerde data en rapporten zijn geïntegreerd in de SOLVA-Archeologiedatabank raadpleegbaar. Een conservatie-assessment voor vondsten of stalen is bij deze bureaustudie niet van toepassing.

2.5. Assessment van de sporen

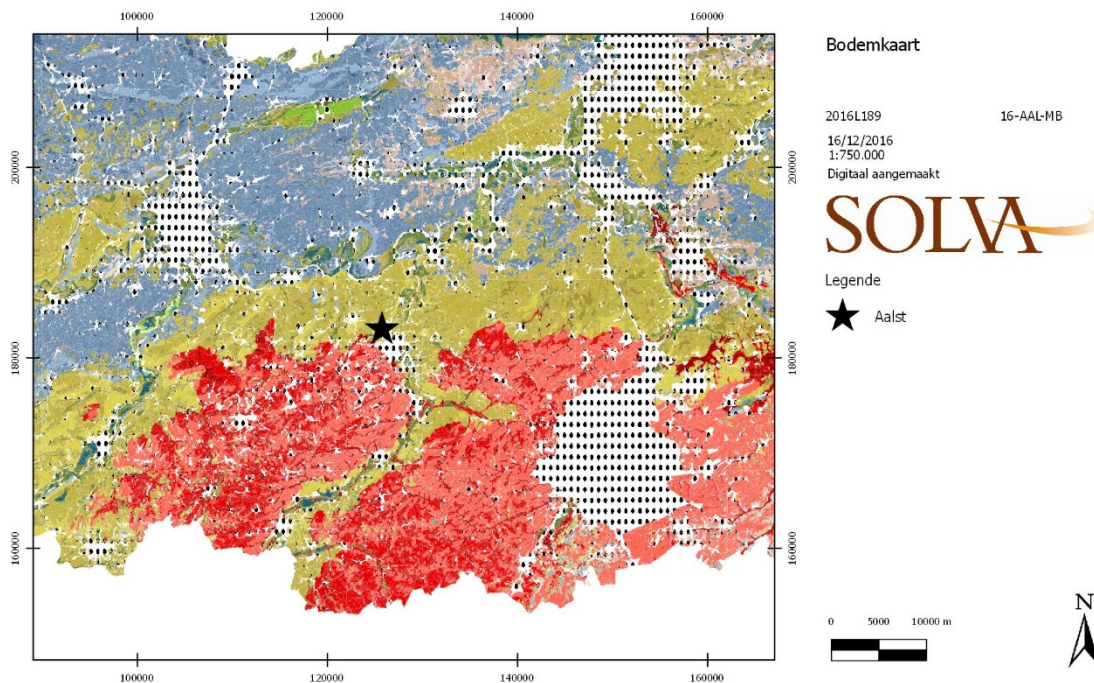
Niet van toepassing.

2.6. Assessment van het onderzochte gebied

2.6.1. Een tekstuele beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied (aardkundige en hydrografische situering, grondgebruik, fysisch-geografische gegevens, geraadpleegde bronnen)

Algemene landschappelijke en planmatige situering

De Stad Aalst is gelegen in het oosten van de provincie Oost-Vlaanderen en bevindt zich in de Dendervallei. De historische binnenstad is grotendeels te situeren op de linkeroever van de Dender. Dit gebied behoort tot de ecoregio van de Midden-Vlaamse overgangsgebieden, meer bepaald het Midden-Vlaams glooiend zandleemdistrict³. Ten zuidwesten hiervan situeert zich het Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict. Hierbij lopen verschillende heuvelruggen van het zuidwesten naar het noordoosten. Aalst bevindt zich op de overgang van het zandleemdistrict naar het lemig heuveldistrict.

Figuur 10: situering van Aalst op de bodemkaart. Geel: zandleemstreek, rood: leemstreek, blauw: zandstreek (bron: Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS)

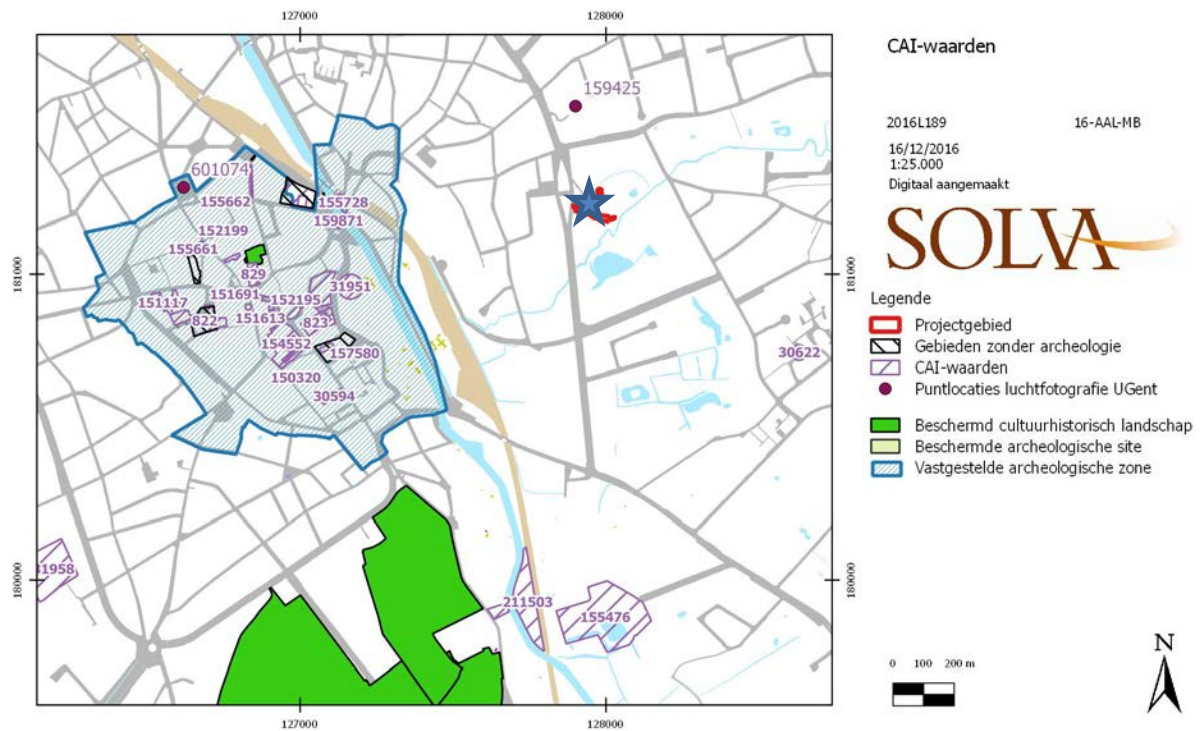
De middeleeuwse stad is ontstaan op de plaats waar één van de uitlopers van deze heuvels steil afdaalt naar de alluviale bedding van de Dender.⁴ Tijdens de winter kwam de bedding van de Dender tot aan de rand van deze uitloper. Aan de zuidzijde begrenst de vallei van de Hoezebeek en de Siesegembeek het hoger gelegen deel. Het zuidelijke deel van deze uitloper bestaat uit de Hoezekouter die langzaam afloopt in noordoostelijke richting. Waarschijnlijk is de middeleeuwse Aalsterkouter, zoals vermeld in de bronnen, te situeren in dit noordoostelijk deel.⁵

³ Sevenant M. et al., 2002, pp. 143 e.v.

⁴ In het huidige straatbeeld is nog een belangrijk hoogteverschil te merken tussen de Grote Markt en de Dender.

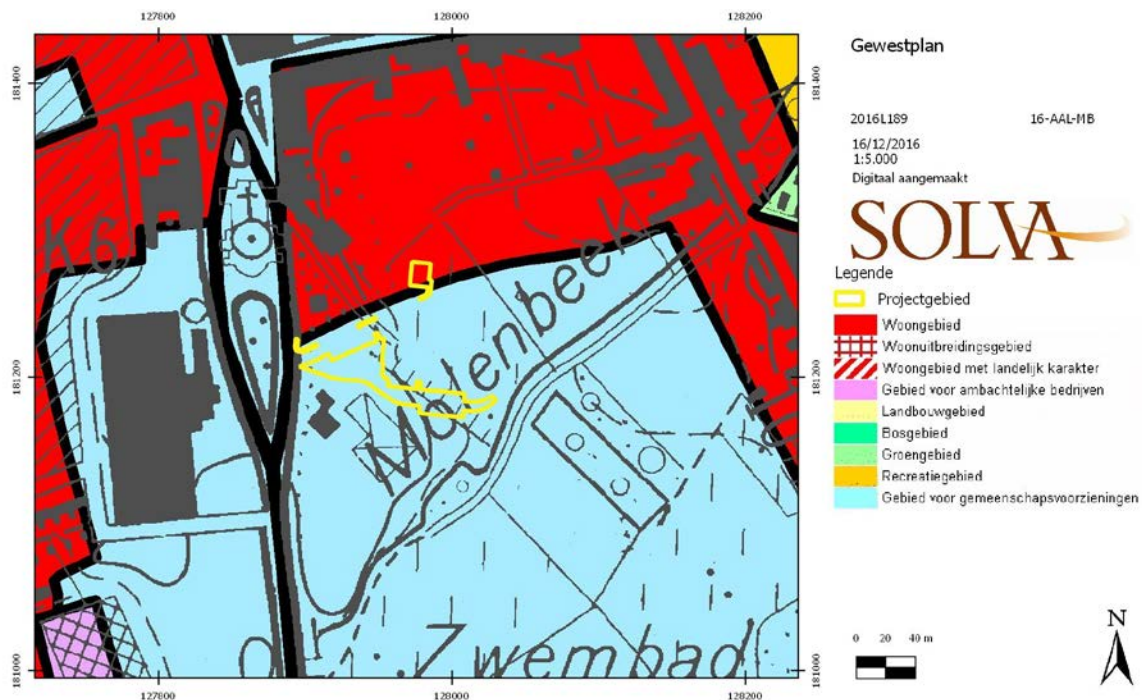
⁵ De Groote 2010, p.250.

Het projectgebied is gelegen op ca. 0,7 km ten oosten van het historische stadsdeel van Aalst, op de rechteroever van de Dender (figuur 11).

Figuur 11: Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de historische kern van Aalst ((<https://geo.onroerenderfgoed.be>)). In het blauw gearceerd: de archeologische zone van Aalst. Blauwe lijn: het onderzoeksgebied.

Op het gewestplan staat het gebied grotendeels ingekleurd als gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut (lichtblauw). Een klein deel staat ingekleurd als woongebied (rood) (figuur 12).

Figuur 12: Het gewestplan met de positie van het desbetreffende terrein (bron: Vlaamse Overheid – Departement Ruimte Vlaanderen, geraadpleegd via WMS)

Aardkundige en hydrografische situering

-Beknopte geologische en geomorfologische schets van de regio⁶

De Dendervallei waarbinnen het projectgebied is gesitueerd, is gelegen in het zogenaamde **Midden-Vlaams glooiend zandleemdistrict**. Het district bestaat uit een weinig tot matig geaccidenteerd tertiair glooiend landschap waarop voornamelijk zandlemige eolische gronden werden afgezet. Het district bevindt zich in Midden-Vlaanderen.

Het district vormt in feite een overgangszone tussen het 'Pleistocene riviervalleiendistrict' (Vlaamse vallei) in het noorden en het 'Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict' in het zuiden. In principe zijn dergelijke gebieden soort- en gradiëntrijk, waarbij naast de typische ecosystemen van zandige en lemige gebieden ook allerlei soorten voorkomen die aan gradiënten gebonden zijn. Het is een bijna open kouterlandschap met nat bos en weiden in de depressies. In principe zou het ecodistrict nog verder in 3 subgebieden onderverdeeld kunnen worden: een vlak nat zandleemgebied vooral in het noordelijke deel van het district, een droog zandleemgebied voornamelijk in het centrale gedeelte en een golvend zandleemgebied met sterke invloed van de Tertiaire ondergrond vooral in het zuidelijk deel. Deze subgebieden duiden nog maar eens op het feit dat het district eerder als een overgangsgedebied te beschouwen is.

Tertiair

Tijdens het tertiair werden mariene zand- en kleilagen afgezet, achtereenvolgens de Formatie van Kortrijk, Formatie van Tielt, Formatie van Gent, Formatie van Lede en Formatie van Maldegem. Na daling van de zeespiegel werden deze sedimenten in het Pleistoceen (Quartaire) door erosie

⁶ We baseren ons voor deze beschrijving op de definitie en karakterisering van de ecodistricten in Vlaanderen. In het concept 'ecodistrict' worden diverse geologische, geomorfologische, bodemkundige, hydrografische en historisch-geografische aspecten, die ook een determinerende invloed hebben gehad op het menselijk handelen in het verleden, in relatie tot elkaar besproken. *Sevenant M. et al., 2002.*

aangetast, en dan voornamelijk de zandige formaties. De kleiige lagen boden meer weerstand aan de erosie en vormden de heuveltoppen van het tertiair reliëf (Louis, 1975). Het resultaat is een vrij sterk golvend en versneden tertiair oppervlak met een lichte daling naar het noorden toe.

Het tertiaire substraat bestaat in het oostelijke deel overwegend uit klei (leden uit de Formatie van Maldegem), terwijl het westelijke deel meer zandig is, met plaatselijk (kleiige) heuveltoppen. Dit weerspiegelt zich sterk in het huidige landschap (reliëf, waterhuishouding). Tijdens het Weichselglaciaal werd het tertiaire landschap grotendeels afgedekt met een quartaire voornamelijk niveo-eolische dekmantel. Dit pakket bezit een dikte van 0 tot 10m. De variatie in dikte wordt verklaard door topografie en de overheersende westenwind-richting tijdens de afzettingen. Het eolisch materiaal is het dikst in de depressies en op zwakke, naar het oosten gerichte hellingen (5 tot 10m). Op de ruggen bedraagt het nog 1 à 2m, terwijl het op de heuveltoppen dikwijls ontbreekt.

Quartair

De quartaire afzettingen werden in verschillende perioden tijdens het Weichselglaciaal afgezet. Het materiaal, dat tijdens de eerste twee fasen sedimenteerde, werd in de nabijheid van de Tertiaire verhevenheden vaak weggeërodeerd. In het begin van de derde fase werd ten gevolge van afspoeling en afglijding vaak tertiair, vooral zandig materiaal, verplaatst en vermengd met de niveo-eolische sedimenten. Dit verspoelde materiaal komt voor in de ondergrond van de meeste zandleemprofielen en is van groot belang voor de bodemgesteldheid, inclusief de waterhuishouding van de gronden. Op het einde van het Tardiglaciaal werden langs de Dender (Wieze-Denderbelle) duinruggen afgezet door verwaaiing van lokale voornamelijk licht zandleem sedimenten. Tijdens het Holocene werd alluvium in de valleien afgezet en in recente tijden traden nieuwe verstuvingen en afzettingen op ten gevolge van ontbossingen.

Geomorfologie

Hoewel de quartaire afzettingen een verzachting van het tertiaire landschap teweegbrachten, is het reliëf in hoofdzaak als een erosiereliëf te beschouwen. Het reliëf wordt in dit zandlemig gebied nog beïnvloed door het onderliggende tertiaire substraat. Vooral in het zuidelijke deel (aansluitend op het 'Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict') is deze invloed nog vrij duidelijk aanwezig. Het tertiair geaccidenteerd landschap in het noordelijk gedeelte is vrijwel geheel genivelleerd door de quartaire niveo-eolische dekmantel die tijdens het Weichselglaciaal werd afgezet.

Bodem

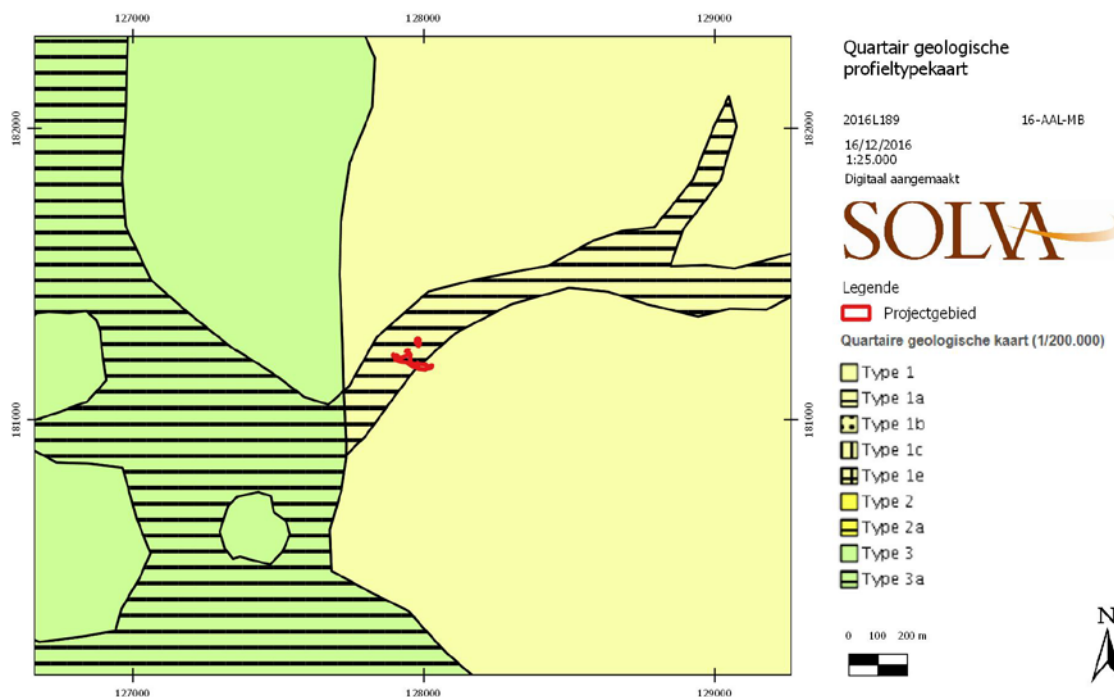
De Pleistocene sedimenten zijn de voornaamste bodemvormende bestanddelen in het district. Het zandige lössleem, dat in dit gebied afgezet werd tijdens de laatste ijstijd, wordt op een lager reliëfs niveau aangetroffen dan de zuivere lössafzettingen (afgezet in de zuidelijk gelegen districten). Het bezit soms een sterk variërende textuur indien het tijdens zijn afzetting vermengd werd met verspoeld tertiair zand. Niet tot zwak gleyige bodems met een textuur B-horizont (grijsbruine podsolachtige bodems) bevinden zich eerder in het zuiden van het district. Deze bodems werden gevormd onder een gemengd loofbos en zijn typisch voor zandleem- en leemgebieden. Doorgaans vertonen deze gronden een normale waterhuishouding. Elders overwegen gronden met een sterk gevlekte of verbrokkelde textuur B-horizont. Het betreft gedegradeerde grijsbruine podsolachtige bodems, die onder andere ontstaan zijn door het in cultuur brengen van gronden (en dus het rooien van de natuurlijke bosvegetatie). De zandleemgronden zijn niet tot matig gleyige gronden. Op de tertiaire opduikingen komen niet tot sterk gleyige gronden voor met een niet bepaalde profielontwikkeling. De beekvalleien worden gevormd door hydromorfe alluviale gronden.

De textuur van de meeste zandleemgronden wordt lichter (zandiger) naarmate ze dieper liggen of gaan over tot verspoeld, kleiig, tertiair materiaal. In het zandleemgebied, waar het quartaire dek vaak op matige diepte op een zandig-lemig complex rust, hebben vele gronden een gebrekkige waterhuishouding, te wijten aan de langzame oppervlakkige drainering en aan een tijdelijk

opgehouden watertafel. Deze watertafel wordt plaatselijk gevormd op een weinig doorlatende (tertiaire) laag (indien deze op minder dan 2-3m diepte voorkomt). Op andere heuvels (bijvoorbeeld de heuvel ter hoogte van Lede), waar een sterk doorlatende tertiaire ondergrond voorkomt (tertiair zand), liggen goed ontwaterde gronden.

-Het projectgebied

Op de quartair geologische profieltypekaart (figuur 13) is te zien dat het projectgebied zich grotendeels bevindt ter hoogte van Holocene en/of tardiglaciaire fluviatiele afzettingen (a) bovenop de Pleistocene sequentie (1) (= horizontale gearceerde deel). In de zuidoostelijke hoek bevinden zich geen holocene en/of tardiglaciaire afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (lichtgeel)⁷.

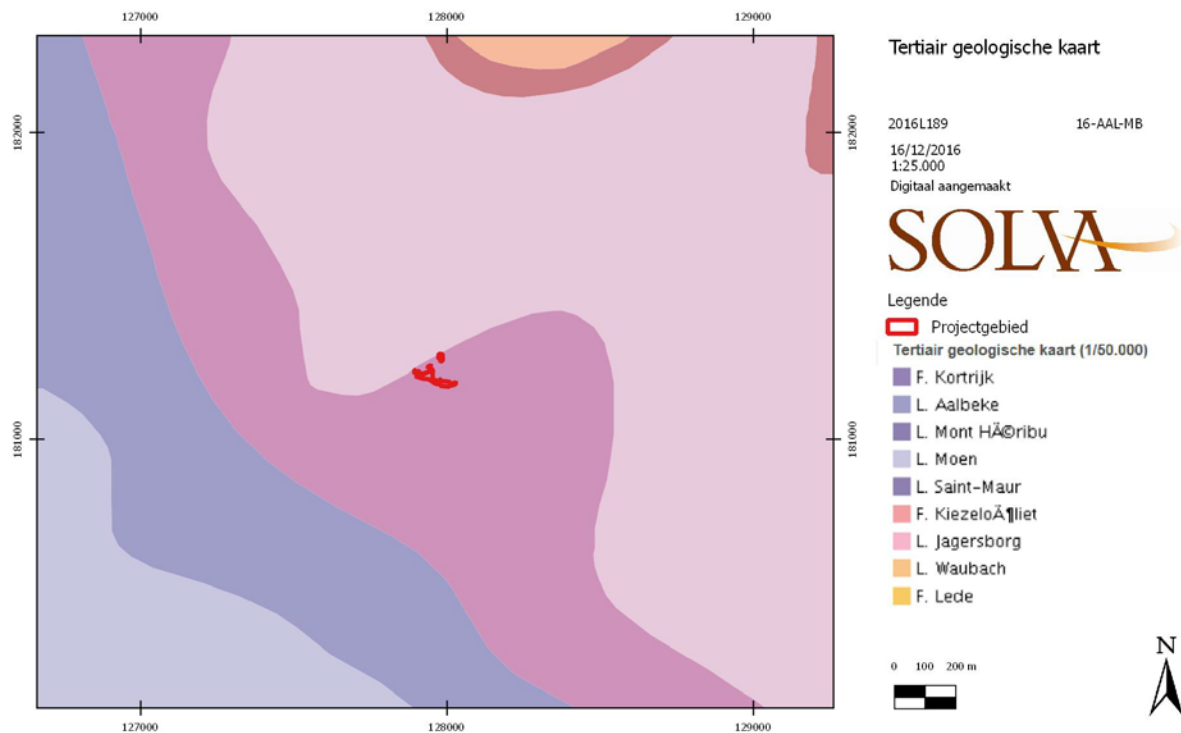

Figuur 13: quartairgeologische profieltypekaart met aanduiding van het projectgebied (bron: Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS)

De paleogene (tertiaire) kaart (figuur 14) toont dat er zich op het terrein vroeg-eocene afzettingen bevinden. Het gaat om de formatie van Tielt (lid van Kortemark). Het substraat bestaat uit grijze tot groengrijze klei tot silt, met dunne banken van zand en silt.⁸

⁷ <https://www.dov.vlaanderen.be/bodemverkenner>

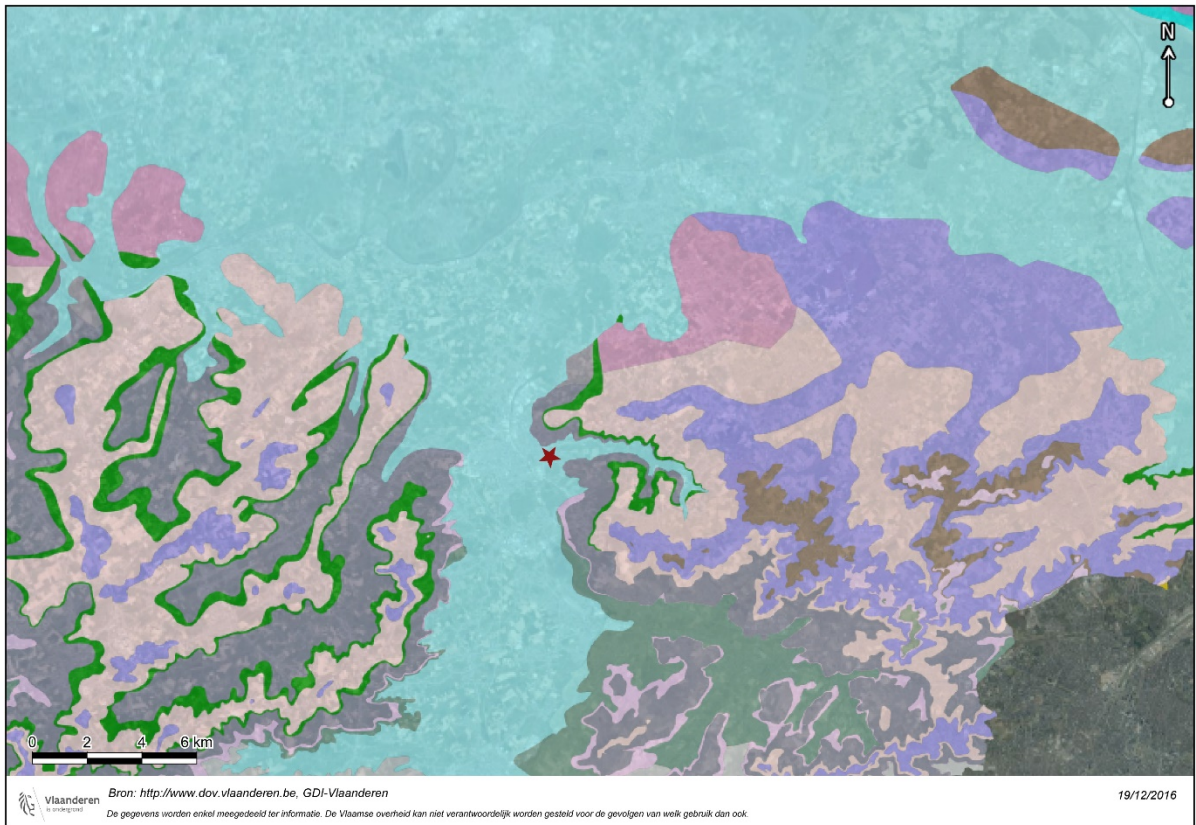
⁸ <https://www.dov.vlaanderen.be/bodemverkenner>

Figuur 14: tertiairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied. (bron: Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS)

Op de hydrogeologische ondergrondkaart (figuur 15) valt af te leiden dat het onderzoeksgebied zich bevindt aan een bijrivier van de Vlaamse Vallei (lichtblauw op de kaart). Vlakbij in oostelijke richting bevinden zich de heuvelstreken met de 'Zanden van Egem' en Ledo-panesiliaan klei, afgedekt door een dun quartair dek.⁹

⁹ <https://www.dov.vlaanderen.be/bodemverkenner>

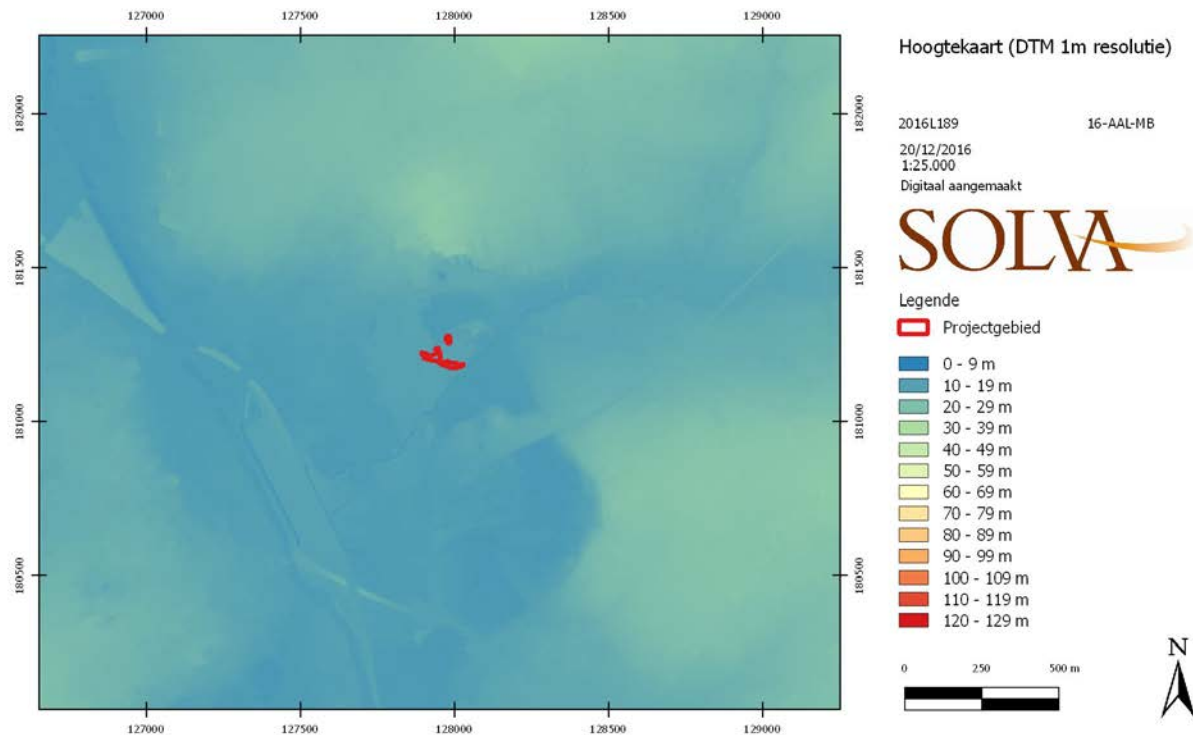

Figuur 15: Kaart van de hydrogeologisch homogene zones met lokalisering van het onderzoeksgebied (www.dov.vlaanderen.be).

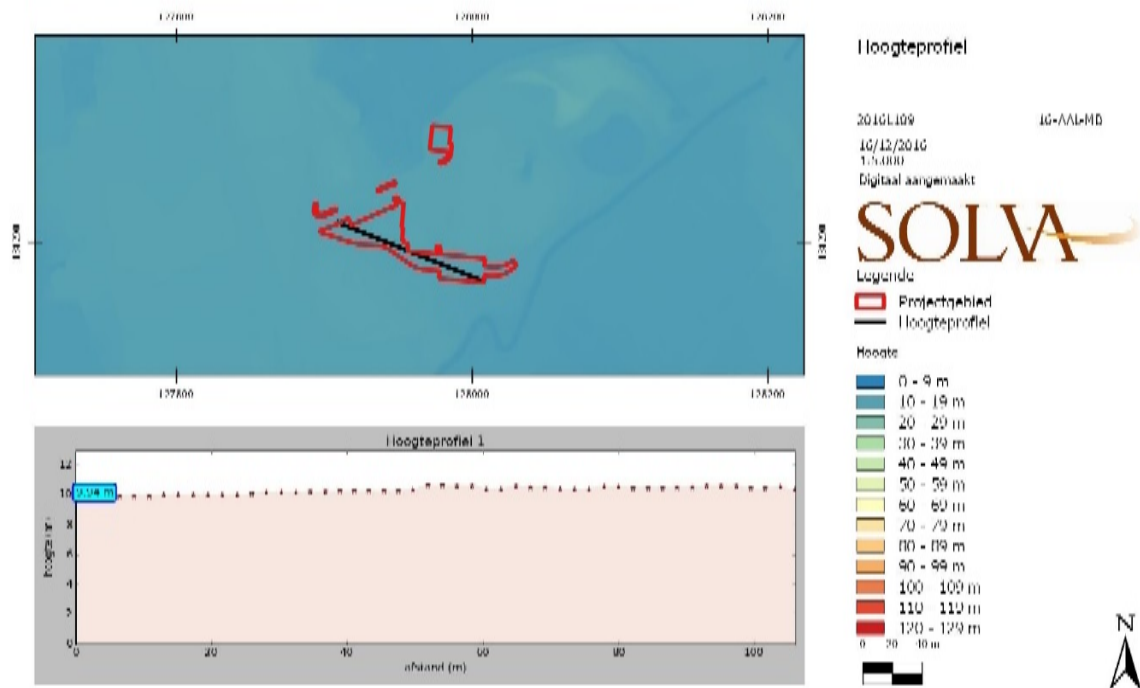
Voor het gebied is geen **geomorfologische** kaart beschikbaar.

Fysisch-geografische gegevens en grondgebruik

De site is gelegen op ca. 10,5 m TAW, op de rechteroever van de huidige Dender (figuur 16-17). Het hoogteverloop van het terrein is relatief vlak te noemen, met maximale variaties tussen 10,4 en 10,7m TAW.

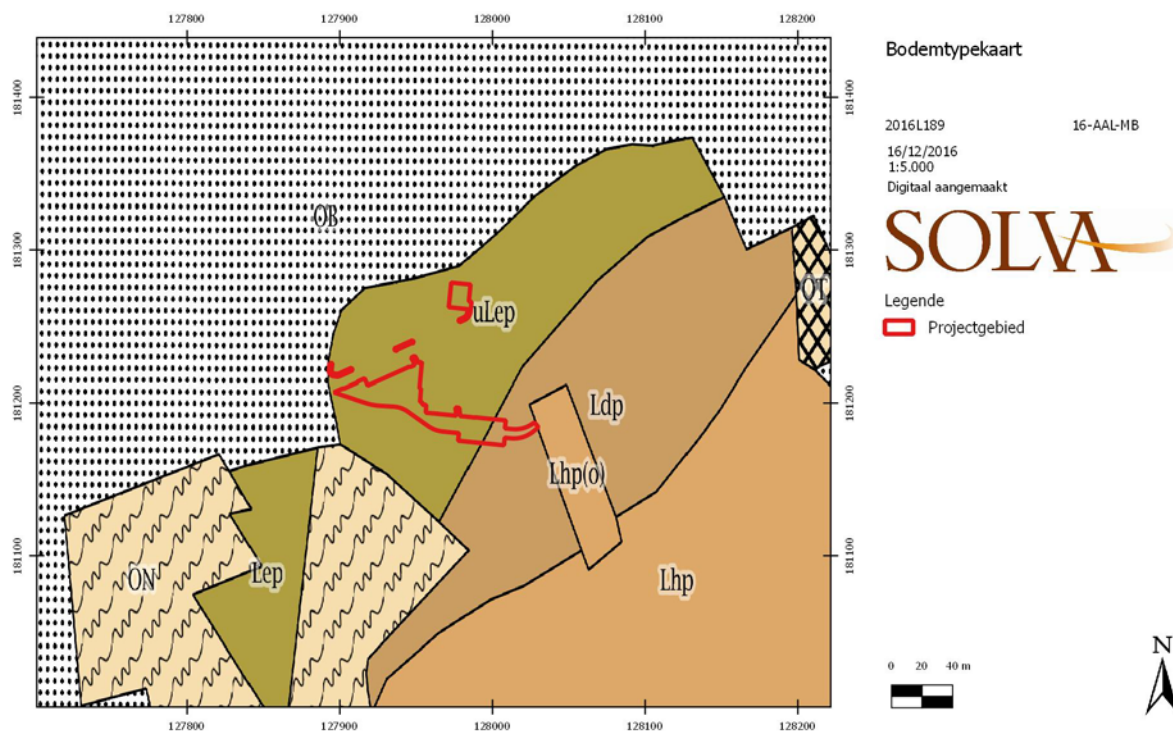

Figuur 16: hoogtemodel van de regio (bron: Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen, Digitaal Hoogtemodel I, geraadpleegd via WMS)

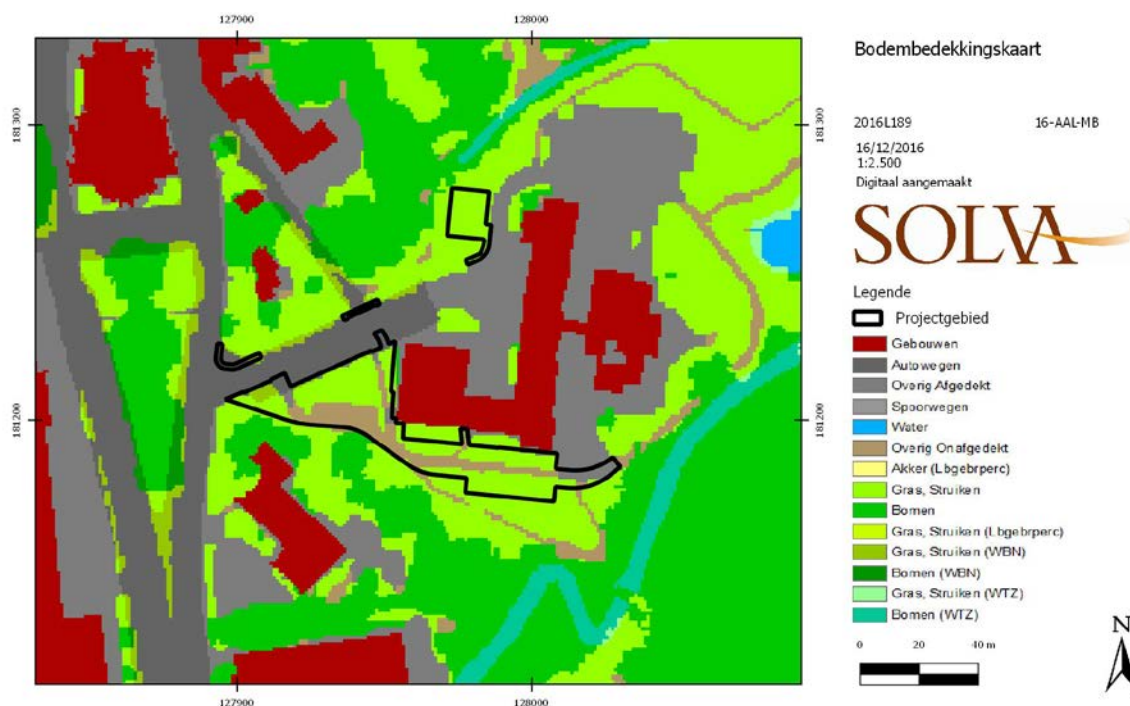
Figuur 17: hoogtemodel van het terrein (lengtedoorsnede van het terrein) (bron: Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen, Digitaal Hoogtemodel I, geraadpleegd via WMS).

De gronden staan op de **bodemtypekaart** overwegend aangeduid als natte zandleembodem zonder profiel met aanwezigheid van klei op geringe diepte (uLep). Het betreft een hydromorfe alluviale bodem die veel te nat is en soms kortstondig geïnundeerd in de winter en vochtig in de zomer. De oostelijke hoek van het projectgebied bevindt zich in een zone met matig natte zandleembodem zonder profiel (Ldp). Dit omvat colluviale gronden, gekenmerkt door een laag recent geërodeerd sediment (figuur 18).

Figuur 18: uittreksel uit de bodemtypekaart (bron: Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS)

De **bodembedekkingskaart** (figuur 19) geeft aan dat het gebied een combinatie is van gras en struiken kleiner dan 3m (groen), onafgedekte oppervlakken (beige), autowegen (donker grijs) en afgedekte oppervlakken die geen autoweg of gebouw zijn, zoals bv. parkings (licht grijs).

Figuur 19: bodembetekingskaart (bron: Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen, geraadpleegd via WMS)

De **bodemosiekaart** is niet bijgevoegd aangezien deze in deze context niet relevant is: er is geen erosie aanwezig op het terrein.

2.6.2. Een tekstuele historische beschrijving van het onderzochte gebied

Inventaris bouwkundig erfgoed

Het raadplegen van deze inventaris leverde geen informatie op met betrekking tot het onderzoeksgebied zelf.¹⁰ In de onmiddellijke omgeving (ongeveer 100m in noordwestelijke richting) zijn evenwel twee bouwwerken, opgenomen in de inventaris en bovendien beschermd als monument, aan de hand waarvan een mooi beeld kan gevormd worden van de postmiddeleeuwse ontwikkeling van de regio.

Het betreft enerzijds de **Onze-Lieve-Vrouw van Bijstandkerk (Onze Lieve Vrouwplein, zonder nummer)**¹¹ en anderzijds de bijhorende **pastorie (Onze Lieve Vrouwplein 10)**¹². De pastorie en de kerk werden opgetrokken anno 1902 door architect Jules Goethals naar zijn ontwerp uit 1899. Naar stijl en materiaalgebruik getuigen beide panden van de late neogotiek.

De parochie is beter bekend als de wijk Mijlbeek. Deze wijk omvat het volledige Aalsterse stadsgebied op de rechteroever van de Dender. De naam wordt voor het eerst vermeld in een charter van 1110 en verwijst naar de Mijlbeek die in het Kravaalbos ontspringt en die het gebied doorkruist. Het gehucht omvatte het volledige gebied van de Dender tot de grenzen van Herdersem, Moorsel en Erembodegem. In de loop van de 19de eeuw kende de wijk een echte transformatie. De nieuw aangelegde spoorlijn Brussel-Aalst-Gent, die door de wijk liep, luidde de start van de industrialisatie in. Hierbij werd de rechteroever van de Dender de slaapplek voor de arbeiders. Aan het einde van de 19de eeuw worden de noden van de bevolking te groot, o.a. op vlak van materiële en geestelijke ondersteuning. In 1878 worden de straten er verhard en de eerste scholen opgericht. In 1902 start vervolgens de grote urbanisatie met de aanleg van de Albertlaan en de start van de bouw van de kerk en de pastorie.¹³

¹⁰ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/>

¹¹ <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/174>

¹² <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/200930>

¹³ <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/174>

Historisch – cartografische documentatie van het projectgebied

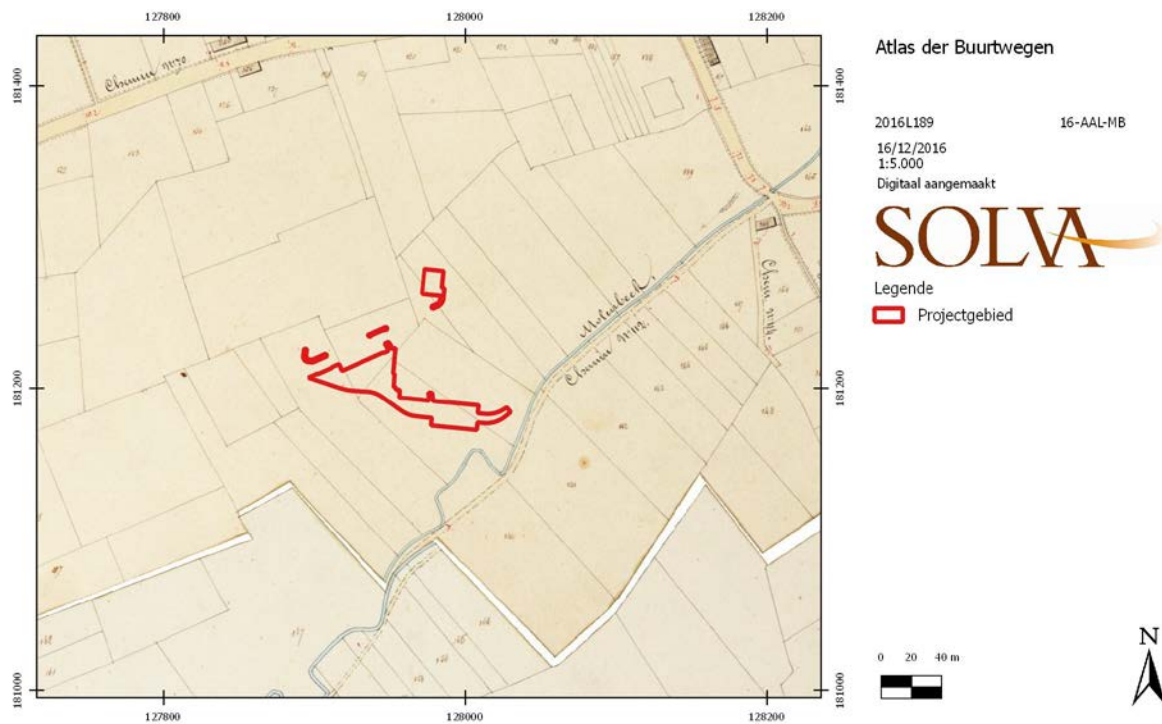
a) Jozef Johan Frans Ferraris – Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik: Aelst (1771-1778)

Figuur 20: detail van de Ferrariskaart (1771-1778) met aanduiding van het projectgebied (bron: Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen, geraadpleegd via WMS)

De Ferrariskaart toont aan dat het projectgebied gelegen is een landelijke omgeving. Er is geen bewoning vast te stellen, enkel akker- en weiland, afgewisseld met bomenrijen. De oostelijke/zuidoostelijke hoek van het projectgebied grenst aan de Molenbeek (vroeger Mijlbeek genoemd).

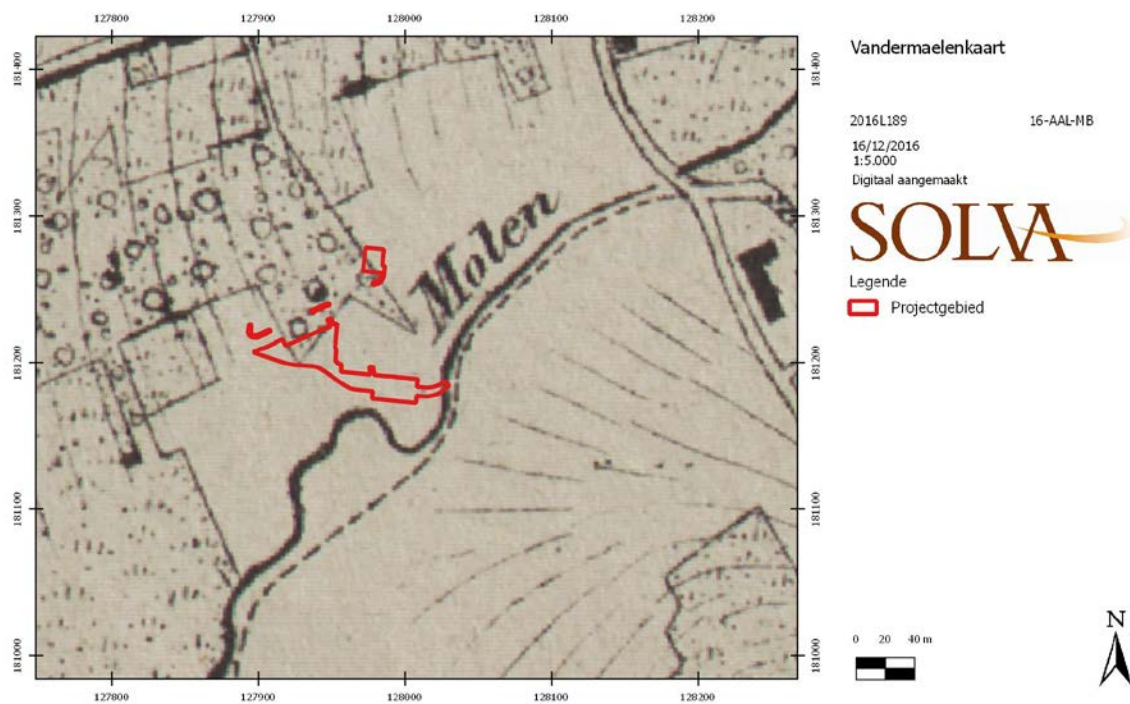
b) Atlas van de buurtwegen (ca. 1845)

Figuur 21: afbakening van het onderzoeksgebied op de Atlas der Buurtwegen (bron: Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen, geraadpleegd via WMS)

Op de Atlas der Buurtwegen is de situatie ongewijzigd ten aanzien van de Ferrariskaart.

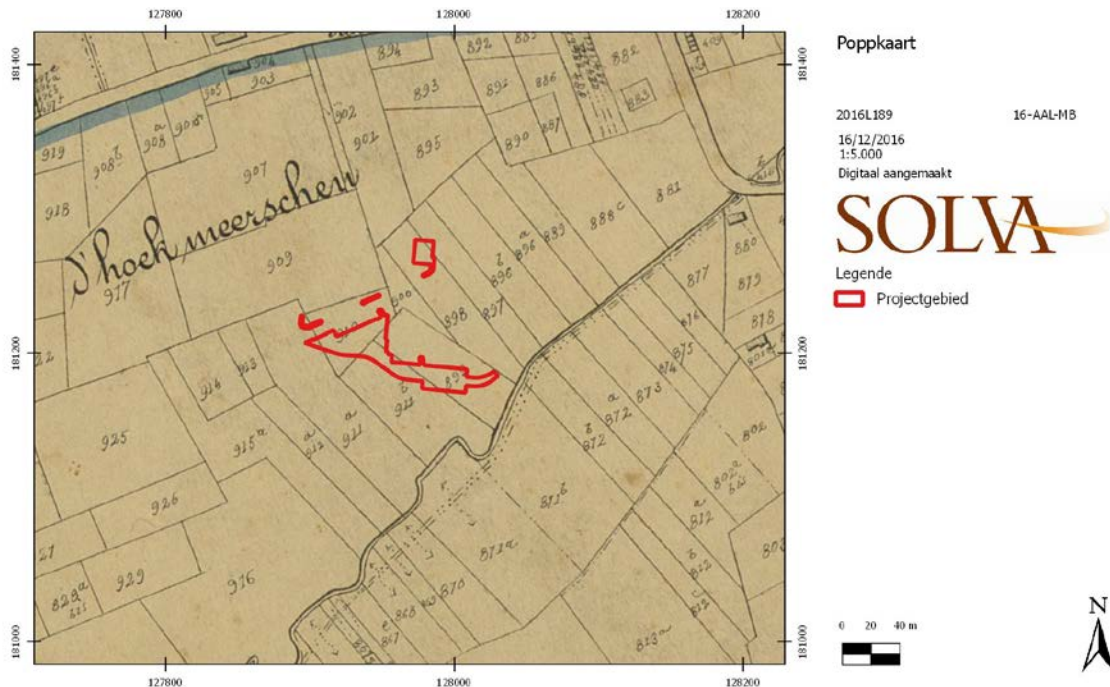
d) Philippe Vandermaelen – Cartes topographiques de la Belgique (1846-1854)

Figuur 22: detail van Vandermaelenkaart uit 1846-1854 met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen, geraadpleegd via WMS)

Op de Vandermaelenkaart is de situatie ongewijzigd ten aanzien van de Ferrariskaart en de Atlas der Buurtwegen.

e) Philippe Chrétien Popp - Atlas cadastral parcellaire de la Belgique (1842-1879)

Figuur 23: detail van het kadasterplan van Popp (1842-1879) met afbakening van het onderzoeksgebied (bron: Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen, geraadpleegd via WMS)

Op de Poppkaart is de situatie eveneens ongewijzigd.

f) Recente gebruik van het terrein

Het projectgebied bevindt zich op terreinen die, op basis van het beschikbare kaart- en fotomateriaal, pas aan het einde van de 20ste eeuw ontwikkeld werden. Voorheen lijken deze enkel als weiland of akkerland dienst gedaan te hebben.

Op basis van de beschikbare orthofotomozaïeken van Vlaanderen kan een vrij goed beeld geschetst worden van de totstandkoming van het huidige woonzorgcentrum.

Op de luchtfoto van 1979-1990 (foto 4) is duidelijk dat er nog geen sprake is van het woonzorgcentrum. De terreinen liggen er bij als weiland en plaatselijk als braakgrond. De luchtfoto van 2000-2003 (foto 5) vertoont plotst een ander beeld: de hoofdvleugel en de oostelijke aanbouw zijn ondertussen opgericht. Het gebouw is ontsloten door een brede toegangsweg, waarlangs parkeerplaatsen zijn voorzien. Deze situatie lijkt ongewijzigd te blijven tot 2008. De luchtfoto van 2008-2011 (foto 6) toont duidelijk dat er aan zuidwestelijke zijde nog een aanbouw werd opgericht en we dus de situatie krijgen zoals ze vandaag nog steeds bestaat.

Foto 4: orthofoto uit 1979-1990 met aanduiding van het projectgebied (bron: Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen, geraadpleegd via WMS)

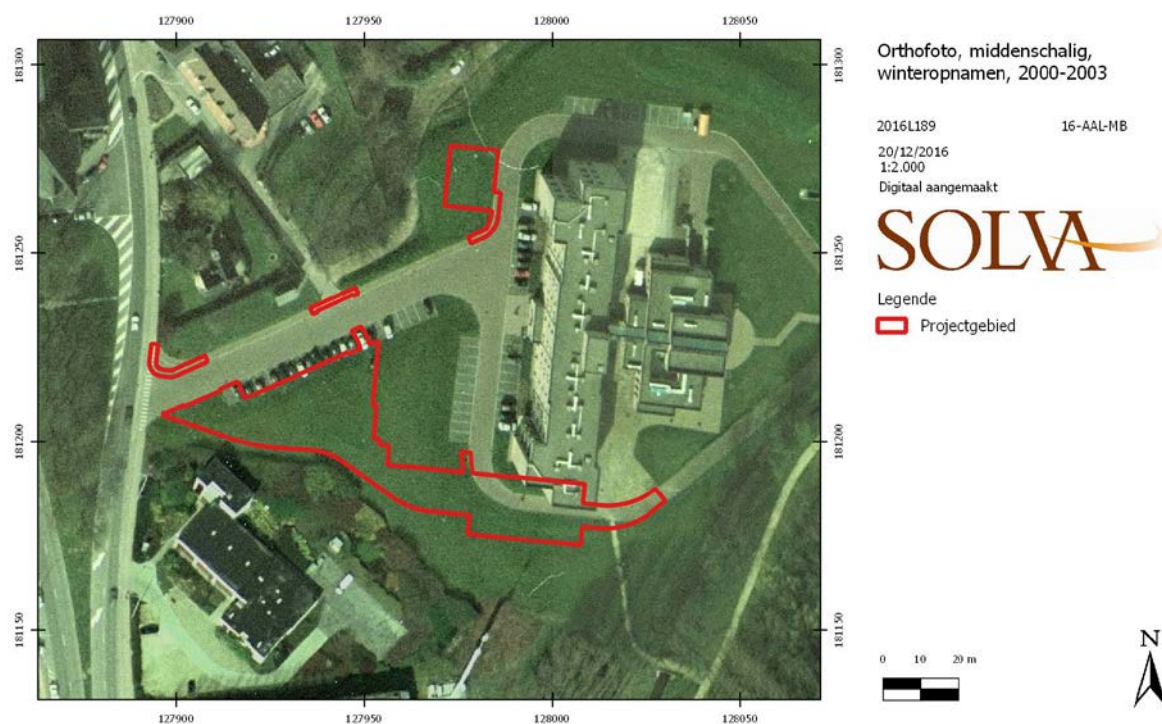

Foto 5: orthofoto uit 2000-2003 met aanduiding van het projectgebied (bron: Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen, geraadpleegd via WMS)

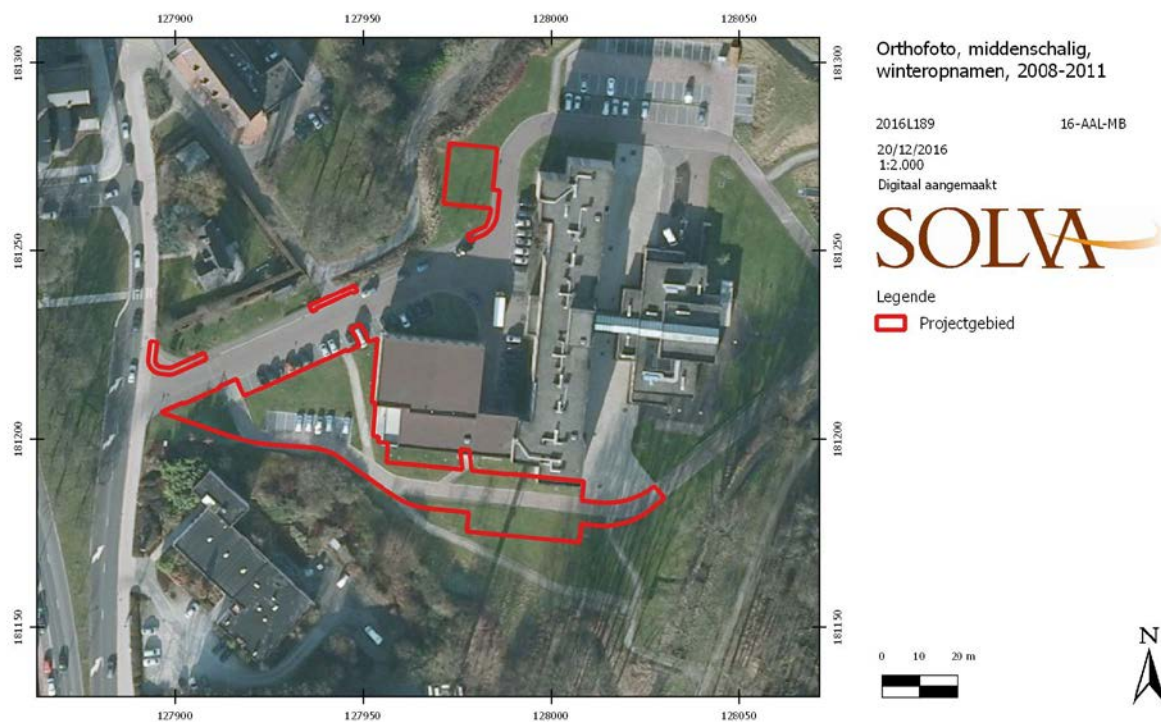

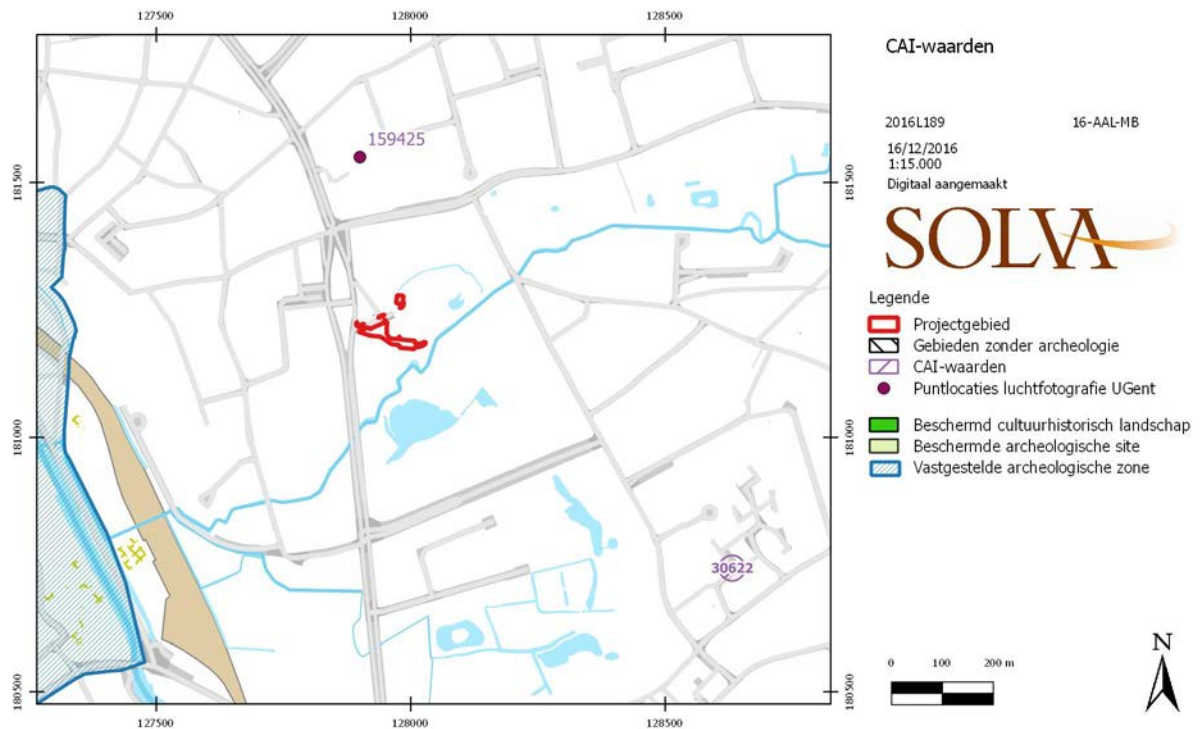
Foto 6: orthofoto uit 2008-2011 met aanduiding van het projectgebied (bron: Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen, geraadpleegd via WMS)

Voor een geïnterpoleerd **Digitaal Hoogtemodel** en de **bodemkundige beschrijving** van het projectgebied verwijzen we naar vorig hoofdstuk (2.6.1, respectievelijk figuren 16 en 17).

2.6.3. Een tekstuele beschrijving van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

Er zijn geen archeologische sites of vondsten bekend in de Centraal Archeologische Inventaris op het onderzoeksterrein, noch in de onmiddellijke omgeving (figuur 24).

De 'archeologische zone' Aalst ligt een 700-tal meter ten westen van het onderzoeksgebied.

Figuur 24: uittreksel uit de CAI met de gekende sites in de nabijheid van het terrein (bron: Agentschap Onroerend Erfgoed, geraadpleegd via WMS)

2.6.4. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

-Datering en interpretatie van geomorfologische eenheden van het projectgebied:

Op het terrein zijn overwegend holocene en/of tardiglaciale fluviatiele afzettingen bovenop de pleistocene sequentie te verwachten. Enkel in de zuidoostelijke hoek bevinden deze afzettingen zich niet bovenop de Pleistocene sequentie. Het projectgebied bevindt zich op de rechteroever van de Dender.

-Datering en interpretatie van de antropogene aanwezigheid in het plangebied:

Sinds het einde van de 18de eeuw is er op basis van cartografische bronnen geen bewoning op het terrein gekend, maar gezien de ligging in een nat alluviaal gebied nabij de Molenbeek/Mijlbeek, is het ook weinig waarschijnlijk dat er oudere bewoning was. Wel kunnen de terreinen in het verleden bezocht zijn voor andere activiteiten (grasland, ...). In de loop van de 19de eeuw, onder invloed van de toenemende industrialisatie, wordt de volledige wijk Mijlbeek geleidelijk aan ontwikkeld. De grote urbanisatie van het gebied komt evenwel pas echt op gang in 1902, met de aanleg van de Albrechtlaan en de start van de bouw van de kerk en de pastorie. Het projectgebied zelf wordt pas aan het einde van de 20ste eeuw bebouwd, met de oprichting van het woonzorgcentrum dat er vandaag de dag nog steeds is.

2.6.5. Gemotiveerde interpretatie van vondsten, vondstcategorieën, sporen, spoorcombinaties, spoorcategorieën, archeologische structuren en activiteitenzones

Niet van toepassing

2.6.6. Verklaring voor het ontbreken van archeologische vondsten, sporen of een archeologische site

Niet van toepassing

2.6.7. Confrontatie van de bevindingen met de resultaten van eerder uitgevoerd onderzoek

Niet van toepassing

2.6.8. Tekstuele synthese

Stad Aalst/OCMW Aalst plant een omgevingsheraanleg voor het bestaande WZC Mijlbeek. De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **stedenbouwkundige** vergunningsaanvraag.

De werken voorzien een plaatselijke heraanleg van de bestaande weg die de gebouwen van het woonzorgcentrum Mijlbeke omringt, aangevuld met een uitbreiding van de beschikbare hoeveelheid parkeerplaatsen en een lokale heraanleg van de voet- en fietspaden. Daar waar de geplande ingrepen het meest ingrijpend zijn, wordt eveneens een nieuwe inrichting van de overblijvende groenzone voorzien. Het betreft enkel een oppervlakkige heraanleg, met een maximale diepte van 37cm.

De werken zijn te situeren binnen de contouren van reeds bestaande verharding, of op delen van het terrein die in het verleden reeds werden ingericht als groenzone. Het valt te verwachten, gelet op de actuele toestand en inrichting, dat al deze terreinen, dus ook de bestaande graszones, in het verleden reeds geroerd zijn bij de toenmalige omgevingswerken voor het rusthuis. Bovendien zullen deze werken binnen een zeer beperkte zone plaatsvinden, waardoor de impact op de bodem ook ruimtelijk gering is.

Het projectgebied bevindt zich buiten het historische centrum van de stad Aalst, net ten noorden van de Molenbeek/Mijlbeek. Sinds het einde van de 18de eeuw is er op basis van cartografische bronnen geen bewoning op het terrein gekend, maar gezien de ligging in een nat alluviaal gebied nabij de Molenbeek/Mijlbeek, is het ook weinig waarschijnlijk dat er oudere bewoning was. Wel kunnen de terreinen in het verleden bezocht zijn voor andere activiteiten (graasland, ...). In de loop van de 19de eeuw, onder invloed van de toenemende industrialisatie, wordt de volledige wijk Mijlbeek geleidelijk aan ontwikkeld. De grote urbanisatie van het gebied komt evenwel pas echt op gang in 1902, met de aanleg van de Albrechtlaan en de start van de bouw van de kerk en de pastorie. Het projectgebied zelf wordt pas aan het einde van de 20ste eeuw bebouwd, met de oprichting van het woonzorgcentrum dat er vandaag de dag nog steeds is.

2.7. Evaluatie van de onderzoeksvragen en potentieel op kennisvermeerdering, en de aard en waardering daarvan

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek konden de vooropgestelde onderzoeksvragen beantwoord worden. Hieronder worden deze beantwoord en wordt cf. *CGP 12.5.1.3*, 7° een inschatting gemaakt van het potentieel op kennisvermeerdering van het projectgebied, wat moet leiden tot de uiteindelijke evaluatie of bijkomend onderzoek noodzakelijk is.

-Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?

De bureaustudie toont aan dat het projectgebied zich bevindt in een zone met een laag archeologisch potentieel. Er zijn geen directe of indirecte aanwijzingen voor de aanwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied.

Landschappelijk situeert het projectgebied zich voornamelijk in een nat tot matig nat alluviaal gebied, net ten noorden van de Molenbeek/Mijlbeek. Het betreft een landschappelijke zone die derhalve gekenmerkt wordt door een dynamisch systeem van fluviatiele afzettingen. Bewoning uit het verleden zal eerder op de hoger gelegen plaatsen in het landschap, buiten de contouren van het projectgebied, gezocht dienen te worden. Het is echter niet uit te sluiten dat de terreinen in het verleden bezocht werden voor allerlei andere activiteiten (grasland, etc. ...).

Pas in de loop van de 19de eeuw wordt het stadsgedeelte op de rechteroever van de Dender, beter gekend als de wijk Mijlbeek, geleidelijk aan ontwikkeld. Het plangebied zelf wordt pas aan het einde van de 20ste eeuw bebouwd, met de oprichting van het huidige woonzorgcentrum.

Binnen het gabarit van de geplande werken, rekening houdend met de reeds sterk geroerde bodems, is de kans op het aantreffen van archeologische sporen zeer gering, het archeologisch potentieel van het projectgebied derhalve ook.

-Wat is de landschapshistoriek van het terrein?

Het terrein is van oudsher te situeren in een nat tot matig nat alluviaal gebied, waarbij de Molenbeek/Mijlbeek net ten zuiden van het projectgebied loopt.

-Welke gebruiksevolutie kende het terrein?

De wijk Mijlbeek kende een geleidelijke ontwikkeling vanaf de loop van de 19de eeuw, ten gevolge van de industrialisatie. Deze ontwikkeling kwam pas echt tot bloei in 1902 met de aanleg van de Albrechtlaan en de start van de bouw van de kerk en pastorie. Het projectgebied zelf werd pas aan het einde van de 20ste eeuw ontwikkeld, met de bouw van het woonzorgcentrum. Vanaf dan is het gebied grotendeels in gebruik als gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut. Een klein deel staat ingekleurd als woongebied. Momenteel is de regio sterk bebouwd, met uitzondering van het zwembadpark dat onmiddellijk ten zuiden van het plangebied is aangelegd.

-Wat is de impact van de geplande werken?

De werken plannen een plaatselijke heraanleg van de bestaande weg die de gebouwen van het woonzorgcentrum Mijlbeke omringt, aangevuld met een uitbreiding van de beschikbare hoeveelheid parkeerplaatsen en een lokale heraanleg van de voet- en fietspaden. Daar waar de geplande ingrepen het meest ingrijpend zijn, wordt eveneens een nieuwe inrichting van de overblijvende groenzone voorzien.

De weg die het woonzorgcentrum omringt, wordt aan zuidelijke en zuidwestelijke zijde heraangelegd. Deze heraanleg zal in belangrijke mate binnen het huidige tracé geschieden. Plaatselijk zal de nieuwe weg evenwel breder worden dan de huidige. Naar de ingang van het complex toe, wordt de weg verplaatst en voorzien van een zijweg die de nieuw aan te leggen parkeerplaatsen zal ontsluiten. De diepte van de bodemingreep die met deze heraanleg gepaard gaat, zal maximaal 37cm bedragen.

Op drie plaatsen in het projectgebied is de aanleg van nieuwe parkeerplaatsen voorzien: ter hoogte van de ingang (zuidwestelijke hoek), ten zuiden van de gebouwen en in de noord-noordwestelijke hoek. De parkeerplaatsen ten zuiden en deze in het noord-noordwesten bevinden zich ter hoogte van wat momenteel als groenzone kan bestempeld worden (met uitzondering van een voetweg in de zuidelijke zone). Voor de parkeerplaatsen ter hoogte van de ingang zal de bestaande inrichting van rijweg, parkeerplaatsen en voetweg aangepast worden. De diepte van de bodemingreep die met deze aanleg gepaard gaat, zal maximaal 37cm bedragen.

Op vijf plaatsen wordt een heraanleg van de bestaande fiets- en voetwegen voorzien. Hierbij zal het tracé dat ze volgen licht gewijzigd worden. De totale diepte van deze uitgraving zal 30cm bedragen.

De werken zijn te situeren binnen de contouren van reeds bestaande verharding, of op delen van het terrein die in het verleden reeds werden ingericht als groenzone. De geplande werken bestaan enkel uit een oppervlakkige heraanleg van de rijweg, de parkeerplaatsen, de voetwegen/fietspaden en de resterende groenzone (maximale diepte 37cm). De zones waar een ingreep in de bodem gepland is en deze bodem misschien nog niet geroerd is door de bestaande infrastructuur (bijvoorbeeld de grasstroken) zijn zeer beperkt in omvang en liggen versnipperd over het terrein. Het archeologisch potentieel van het terrein is hierdoor bijzonder laag, aangezien bij eventueel aanwezige archeologische sporen geen verder ruimtelijk inzicht kan verworven worden.

De impact van de werken op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed is derhalve zeer gering of nihil.

-Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau? (cf. CGP 12.5.1.3, 7°)

Archeologische sporen *in situ* zijn binnen het gabarit van de geplande werken nagenoeg niet te verwachten:

- de terreinen liggen buiten het historische centrum van de stad Aalst. Sinds het einde van de 18de eeuw is er op basis van cartografische bronnen geen bewoning op het terrein gekend, maar gezien de ligging in een nat alluviaal gebied nabij de Molenbeek/Mijlbeek, is het ook weinig waarschijnlijk dat er oudere bewoning was. Wel kunnen de terreinen in het verleden bezocht zijn voor andere activiteiten (grasland, ...).
- de terreinen zijn reeds sterk ontwikkeld, waarbij de ondergrond op de meeste plaatsen reeds is geroerd.
- een deel van de werken bestaat uit heraanleg van bestaande infrastructuur en zijn gepland binnen de bestaande infrastructuur (heraanleg van openbare weg, parkeerplaatsen, fiets- en voetpaden, omgevingsaanleg)

De zones waar er effectief een nieuwe ingreep in de bodem zal plaatsvinden zijn beperkt en versnipperd over het terrein. Indien er toch archeologische sporen binnen het projectgebied aanwezig zouden zijn, wat nog weinig waarschijnlijk is, zal de interpretatie ervan dermate moeilijk zijn gezien de geplande werken geen ruimtelijk inzicht kunnen bieden op eventueel aanwezige sites.

Het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventuele site is derhalve nihil.

-Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel? (cf. CGP 12.5.1.3, 7°)

Niet van toepassing gelet op voorgaande, er is *de facto* geen wetenschappelijk kennispotentieel.

-Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

Alle bovenstaande onderzoeksvragen konden op basis van de bureaustudie voldoende beantwoord worden. Het wetenschappelijk onderzoekspotentieel, als er al sporen zouden aangetroffen worden binnen het gabarit van de werken, is nagenoeg onbestaande. Bijkomend vooronderzoek zal geen nieuwe inzichten brengen en is derhalve niet relevant.

Om deze redenen wordt in het kader van de stedenbouwkundige vergunning geen verder archeologisch (voor)onderzoek op het terrein geadviseerd. Dit advies stelt noch de initiatiefnemer, noch zijn (onder)aannemers vrij van de in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde meldingsplicht.

-Opgave van de onderzoeksvragen die moeten beantwoord worden om het aanwezige potentieel te exploiteren (cf. CGP 12.5.1.3, 7°)

Niet van toepassing

-Kaart met afbakening van zones waar al dan niet archeologisch erfgoed vastgesteld of verwacht wordt (cf. CGP 12.5.1.3, 7°)

Er worden over het gehele onderzoeksterrein geen archeologische relictten verwacht. De cartografische documentatie hiervoor is te vinden in 2.6.2.

2.8. Beschrijving van de kaders waarbinnen het potentieel op kennisvermeerdering geëxploiteerd moet worden

Niet van toepassing

2.9. Samenvatting gericht op een gespecialiseerd publiek

Stad Aalst/OCMW Aalst plant op de terreinen van het woonzorgcentrum Mijlbeke een gedeeltelijke heraanleg van de weginfrastructuur en een uitbreiding van de bestaande parking.

Op drie plaatsen worden extra parkeerplaatsen voorzien, waarbij dit op twee plaatsen gepaard gaat met een heraanleg van de bestaande straat. In totaal worden eveneens vijf zones van nieuwe voetpaden/fietspaden voorzien. Op een aantal plaatsen wordt na afloop van deze werken een nieuwe groenzone ingericht.

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m². Derhalve diende in uitvoering van art. 5.4.1 3° van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.

Ten behoeve van het bekomen van een bekrachtigde archeologienota is een bureaustudie uitgevoerd. Deze toont aan dat het projectgebied zich bevindt in een zone met een laag archeologisch potentieel. Het zijn grotendeels reeds geroerde en verharde terreinen in een sterk ontwikkelde omgeving.

Landschappelijk situeert het projectgebied zich voornamelijk in een nat tot matig nat alluviaal gebied, net ten noorden van de Molenbeek/Mijlbeek. Het betreft een landschappelijke zone die derhalve gekenmerkt wordt door een dynamisch systeem van fluviatiele afzettingen. Bewoning uit het verleden zal eerder op de hoger gelegen plaatsen in het landschap, buiten de contouren van het projectgebied, gezocht dienen te worden. Het is echter niet uit te sluiten dat de terreinen in het verleden bezocht werden voor allerlei andere activiteiten (graasland, etc. ...).

Het projectgebied bevindt zich op terreinen die, op basis van het beschikbare kaartmateriaal, pas aan het einde van de 20ste eeuw ontwikkeld werden. Voorheen lijken deze enkel als weiland of akkerland dienst gedaan te hebben.

De werken zijn te situeren binnen de contouren van reeds bestaande verharding, of op delen van het terrein die in het verleden reeds werden ingericht als groenzone. De zones waar eventueel een bodemingreep in de ongeroerde ondergrond zal gebeuren, zijn derhalve zeer beperkt in oppervlak en liggen versnipperd over het terrein. De werken zijn van die aard dat, indien er zich archeologische sites in de ondergrond zouden bevinden, ze geen ruimtelijk inzicht kunnen bieden.

In dit licht is geen verder archeologisch (voor)onderzoek aangewezen aangezien het potentieel op kennisvermeerdering nagenoeg onbestaande is.

2.10. Samenvatting gericht op een niet gespecialiseerd publiek

Stad Aalst/OCMW Aalst plant op de terreinen van het woonzorgcentrum Mijlbeke een gedeeltelijke heraanleg van de weginfrastructuur en een uitbreiding van de bestaande parking. Op drie plaatsen worden extra parkeerplaatsen voorzien, waarbij dit op twee plaatsen gepaard gaat met een heraanleg van de bestaande straat. In totaal worden eveneens vijf zones van nieuwe voetpaden/fietspaden voorzien. Op een aantal plaatsen wordt na afloop van deze werken een nieuwe groenzone ingericht.

Ten behoeve van het bekomen van een bekrachtigde archeologienota in kader van de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag is een bureaustudie uitgevoerd. Deze toont aan dat het projectgebied zich bevindt in een zone met een vrij laag archeologisch potentieel, omwille van de landschappelijke ligging en de sterke mate van bebouwing.

De terreinen zijn gelegen in een nat tot matig nat alluviaal gebied, waar de Molenbeek/Mijlbeek aan zuidoostelijke zijde langs loopt. Ze zijn te situeren buiten het historische centrum van de stad Aalst, in de wijk Mijlbeek, die pas in de loop van de 19de eeuw, onder invloed van de toenemende industrialisatie, geleidelijk aan ontwikkeld wordt. De grote urbanisatie van het gebied komt evenwel pas echt op gang in het begin van de 20ste eeuw, met de aanleg van de Albrechtlaan en de start van de bouw van de kerk en de pastorie. Het projectgebied zelf wordt pas aan het einde van de 20ste eeuw bebouwd, met de oprichting van het woonzorgcentrum dat er vandaag de dag nog steeds is.

Binnen het gabarit van de geplande werken is de kans op het aantreffen van archeologische sporen vrij gering. Als er al sporen zouden aangetroffen worden, dan zijn deze door de sterke bebouwing in de omgeving evenmin nog ruimtelijk te interpreteren. In dit licht is geen verder archeologisch (voor)onderzoek aangewezen aangezien het potentieel op kennisvermeerdering nagenoeg onbestaande is.

2.11. Bibliografie

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Pastorie Onze-Lieve-Vrouw van Bijstandparochie, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/200930> (geraadpleegd op 20 december 2016).

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/174> (geraadpleegd op 20 december 2016).

De Groote K. 2010 "The contribution of archaeological sources to the research in the formation of towns. The example of Aalst, a border town in the county of Flanders", in: De Groote, K., Tys, D & Pieters, M. (eds.), *Exchanging Medieval Material Culture. Studies on Archaeology and History presented to Frans Verhaeghe, Relicta Monografieën 4*, pp. 249-266.

Sevenant M., Menschaert J., Couvreur M., Ronse A., Antrop M., Geypens M., Hermy M. & De Blust G., 2002, *Ecodistricten: Ruimtelijke eenheden voor gebiedsgericht milieubeleid in Vlaanderen. Deelrapport II: Afbakening van ecodistricten en ecoregio's: Verklarende teksten*, pp. 221.

Geraadpleegde websites (raadpleging 16/12 en 20/12/2016):

- <https://www.dov.vlaanderen.be>
- <https://www.geopunt.be>
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <https://geo.onroenderfgoed.be>
- <https://www.cartesius.be>
- <https://googlemaps>
- <http://www.gisoost.be>
- <http://mapire.eu/>

3. Bijlagen

3.1. Plannen of figurenlijst

figuur	Onderwerp (projectcode 2016L189)	aanmaakschaal	aanmaakwijze	datum
1	Kadastraal plan	1 op 1	digitaal	19-12-2016
2	Topografische kaart	1 op 1	digitaal	19-12-2016
3	Schematische weergave van bestaande en ontworpen toestand	1 op 1	digitaal	19-12-2016
4	Dwarsdoorsnede Brandweg/toegangsweg parkings geplande toestand	1 op 1	digitaal	19-12-2016
5	Luchtfoto met projectie van ontworpen toestand	1 op 1	digitaal	19-12-2016
6	Dwarsdoorsnede parkeerplaatsen geplande toestand	1 op 1	digitaal	19-12-2016
7	Dwarsdoorsnede voetweg/fietspad geplande toestand	1 op 1	digitaal	19-12-2016
8	Plan bestaande toestand	1 op 1	digitaal	19-12-2016
9	Plan ontworpen toestand	1 op 1	digitaal	19-12-2016
10	Situering van Aalst op de bodemkaart	1 op 1	digitaal	19-12-2016
11	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de historische kern	1 op 1	digitaal	19-12-2016
12	Gewestplan	1 op 1	digitaal	19-12-2016
13	Quartaargeologische profieltypekaart	1 op 1	digitaal	19-12-2016
14	Tertiairgeologische profieltypekaart	1 op 1	digitaal	19-12-2016
15	Hydrogeologische kaart	1 op 1	digitaal	19-12-2016
16	Hoogtemodel	1 op 1	digitaal	19-12-2016
17	Digitaal hoogtemodel (doorsnede)	1 op 1	digitaal	19-12-2016
18	Bodemtypekaart	1 op 1	digitaal	19-12-2016
19	Bodembedekkingskaart	1 op 1	digitaal	19-12-2016
20	Ferrariskaart	1 op 1	digitaal	19-12-2016
21	Atlas der Buurtwegen	1 op 1	digitaal	19-12-2016
22	Kaart van Ph. Vandermaelen	1 op 1	digitaal	19-12-2016
23	Poppkaart	1 op 1	digitaal	19-12-2016
24	Kaart CAI	1 op 1	digitaal	19-12-2016

3.2. Fotolijst

Foto	Onderwerp (projectcode 2016L189)	type foto	vervaardiging	datum
1	Orthofoto (2015)	luchtfoto	digitaal	19-12-2016
2	Huidige toestand	luchtfoto	digitaal	19-12-2016
3	Huidige toestand	luchtfoto	digitaal	19-12-2016
4	Orthofoto (1979-1990)	luchtfoto	digitaal	19-12-2016
5	Orthofoto (2000-2003)	luchtfoto	digitaal	19-12-2016
6	Orthofoto (2008-2011)	luchtfoto	digitaal	19-12-2016

3.3. Lijst van de bijlagen

projectcode	2016L189
plannummer	1
type plan	bouwplan
onderwerp plan	Bestaande toestand
aanmaakschaal	1/250
aanmaakwijze	digitaal
datum	07-09-2016
plannummer	2
type plan	bouwplan
onderwerp plan	Ontworpen toestand
aanmaakschaal	1/250
aanmaakwijze	digitaal
datum	07-09-2016
plannummer	3
type plan	bouwplan
onderwerp plan	Dwarsdoorsneden
aanmaakschaal	1/250
aanmaakwijze	digitaal
datum	07-09-2016